

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, GEGUŽĖS - MAY 6, 2009 • Vol. C Nr. 85

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05-05-09

PERIODICALS

Protestuojantiems menininkams lengvatų nežadama

Vilnius, gegužės 5 d. (ELTA) – Liūdna nuotaika vyravo antradienį Vilniuje Nepriklausomybės aikštėje prie Seimo surengtoje protesto akcijoje-koncerte „Sudie, kultūra?“, į kuri susirinko keli šimtai įvairių meno sričių kūrėjų, dar turinčių vilčių atgaivinti mokesčių politikos nualintą kultūrą.

Lietuvos meno kūrėjų asociacijos sukviestoje protesto akcijoje skambėjo nusivylimo kalbos ir laidotuvių muzika, būta ir kvietimų meno kūrėjams pradėti streikus. Nuoskaudos žodžius tarė akcijos rengėjų atstovas Kornelijus Platelis, fotografijos ir kino kritikas Skirmantas Valiulis, Lietuvos leidėjų asociacijos prezidentė Lolita Varanavičienė, filosofas ir eseistas Liutauras Degėsys, dainininkas Vytautas Juozapaitis ir kiti kalbėtojai, taikliai parinktas citatas iš Vinco Mykolaičio-Putino prieškarinio romano „Krizė“ skaitė aktorius Rimantas Bagdzevičius.



Meno kūrėjai prie Seimo protestavo prieš kultūros žlugdymą.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Visą akciją su protestuotojais praleidęs kultūros ministras Remigijus Vilkaitis sako atėjęs pasižiūrėti reginio ir turįs čia būti. „Manau, kad jie sako teisybę. Tikiuosi, kad ją išgirs ir dauguma žmonių. Žinau jų reikalavimus. Padėtis yra apgailėtina. Ne-

pasakyčiau, kad kultūra yra specialiai žlugdoma, bet tai tęsiasi visą Nepriklausomybės laikotarpį. Nė viena Vyriausybė argumentų neturi. Tai yra viso pasaulio problema, ne vien mūsų valstybės, – vertybių sistemos problema. **Nukelta į 6 psl.**

Į Lietuvą atvyko naujasis nuncijus Luigi Bonazzi

Vilnius, gegužės 5 d. (Bernardinai.lt) – Antradienį į Lietuvą atvyko arkivyskupas Luigi Bonazzi, naujasis apaštališkasis nuncijus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Oro uoste svečią pasitiko Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) pirmininkas Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, LVK generalinis sekretorius monsinjoras Gintaras Grušas, kiti Lietuvos vys-

kupai, kunigai, taip pat ir kelių vienuolių vadovai.

Naujai atvykusį popiežiaus pasiuntinį pasveikino taip pat ir Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos atstovai, įvairių šalių ambasadoriai, Karo kapelionai.

Po trumpo ir šilto pasisveikinimo Vilniaus oro uoste nuncijus nuvyko trumpai maldai į Aušros Vartų koply-

čia, o iš ten – į Apaštališkąją nunciaturą T. Kosciuškos gatvėje.

L. Bonazzi, kuris neseniai baigė savo tarnystę Kuboje, apaštališkuoju nuncijumi Lietuvoje ir Estijoje buvo paskirtas šių metų kovo 14 dieną. Kovo 25 dieną jam suteiktas paskyrimas atstovauti Šventajam Tėvui taip pat ir Latvijoje.

L. Bonazzi gimė 1948 metais Šiau-

rės Italijos Bergamo arkivyskupijoje. 1973 m. jam buvo suteikti kunigo šventimai. Baigęs Šventojo Sosto diplomatus rengiančią Popiežiškąją bažnytinę akademiją, kunigas L. Bonazzi du dešimtmečius tarnavo nunciaturose Afrikoje, Europoje, Pietų ir Šiaurės Amerikoje. 1999 metais buvo paskirtas apaštališkuoju nuncijumi Haiatyje ir konsekruotas vyskupu.

Baigėsi tarptautinis Taizė jaunimo susitikimas



„Lietuvoje įvyko renginys, suvienijęs ne tik katalikus, bet ir ortodoksus bei protestantus“, – sakė VAJC atstovė.

Bernardinai.lt nuotr.

Vilnius, gegužės 5 d. (Bernardinai.lt) – Sekmadienio popietę Vilniuje baigėsi tarptautinis Taizė jaunimo susitikimas, kurį Taizė bendruomenės broliai tradiciškai vadina „Pasitikėjimo piligrimyste žemėje“. Piligriminis renginys buvo organizuotas Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio ir Vilnius – Europos kultūros sostinės proga.

Iš įvairių Europos šalių atvyko daugiau nei 5,000 jaunų žmonių, prie kurių prisijungė per 2,000 lietuvių nuo 16 iki 35 metų. Piligrimus priėmė Vilniaus miesto ir aplinkinės parapijos, pakviestas apsigyventi savo šeimose.

Šeštadienį vakare Lietuvos televizija rodė Arkikatedroje įvairiomis kalbomis vykusias pamaldas, kurių metu

kalbėjo Vilniaus arkivyskupas kardinolas A. J. Bačkis ir dabartinis Taizė vadovas br. Alois, kuris kreipėsi ypač į Lietuvos jaunimą. Jo laiškas pabaigoje buvo įteiktas kiekvienam dalyviui.

Vakare pilgrimai grįžo į savo šeimą pabūti, pabendrauti kartu: daugelis išvyko nuoširdžiai sužavėti lietuvišku svetingumu, sakė Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro (VAJC) atstovė Giedrė Matačiūnaitė.

Sekmadienį po rytinių šv. Mišių vyko kultūrinė programa: įvairių tautų atstovai pristatė savo kultūrą ir papročius. Po pietų vyko bendros pamaldos Vilniaus centro bažnyčiose, kur br. Alois dėkojo visiems, padėjusiems organizuoti šį renginį.

„Viskas praėjo sklandžiai“, – sakė G. Matačiūnaitė. Nepaisant pirminių bėgštavimų, „labai greitai paaiškėjo, kad jaunimo centras su savo pagalbinkais sugebės padaryti viską patys“.

„Daug padarė ir parapijų bendruomenės. Labai džiugu, kad Lietuvoje įvyko renginys, suvienijęs ne tik katalikus, bet ir ortodoksus bei protestantus“, – sakė VAJC atstovė.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Pavasario išvyka į Rako stovyklą (p. 2, 11)
- Prisilęgta rinkimų kampanijos intriga (p. 3)
- VDU – jaunųjų idealistų kalvė (p. 4, 9)
- „XX a. slaptieji archyvai“ – pučai Lietuvoje (p. 5)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- Mažoji Lietuva (p. 8)
- Atsiminimai (14) (p. 9)
- P. Domšaičio sugrįžimai iš toli ir seniai (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.59 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis



Iš gegužės 3 d. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje įvykusio simpoziumo, skirto „Draugo“ 100-mečiui paminėti, įsitikinau, jog dienraščio skaitytojai nori žinoti, kas vyksta „Drauge“ ir su „Draugu“, nenori būti nežinioje arba, anot vienos iš simpoziume kalbėjusiųjų, pilkumoje. Jiems skauda dėl „Draugo“ nesėkmių, jie džiaugiasi naujovėmis, nors jos tokios mažos, kaip šis, štai jau penktą mėnesį rašomas „Redakcijos žodis“, kai kurių skaitytojų vadinamas „Redakcijos kampeleliu“. Negaliu nepaminėti ir nusiskundimų per ilgais straipsniais (deja, lietuviai nemėgsta ar nemoka būti lakoniški) bei prastu JAV pašto darbu, nes kiekvieną dieną 4 val. p. p. kitos dienos „Draugas“ palieka dienraščio spaustuve ir keliauja į paštą. Dėkoju už išsakytas mintis, pasiūlymus, kritiką ir redakcijos darbo įvertinimą.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00
| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org



SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

2009-ųjų pavasario išvyka į Rako stovyklą

DONATAS RAMANAUSKAS

Dariaus ir Girėno prit. skautų draugovės dalyviai:

Donatas Ramanauskas – draugininkas; Juozas Kapačinskas – d-ko pavaduotojas; Vytenis Lietuvninkas – instruktorius; Ginutis Matutis – stovyklavietės administratorius; Aleksas Jučas – šaunių Šernų skilties skiltininkas; Gilius Blinstrubas – prit. kandidatas; Justinas Bobinas – prit. kandidatas; Chris Hoffman – prit. kandidatas; Andrius Lelis – prit. kandidatas; Vilius Sieczkowski – prit. kandidatas; Rimvydas Šoliūnas – Skrendančių pingvinų skilties skiltininkas; Martynas Matutis – paskiltininkas; Matas Lapkus – prit. kandidatas; Mantas Naris – prit. kandidatas; Teriukas Petry – prit. kandidatas.

Skautų draugovės dalyviai:

Aldis Liubinskas – draugininkas; Robertas Blinstrubas – d-ko pavaduotojas; Gytis Blinstrubas; Jonas Deuschle; Adomas Kelpša; Matas Lelis; Zenius Liubinskas; Konradas Pečiulis; Povilas Sieczkowski ir Matas Stankus.

Penktadienis, 2009 m. balandžio 17 d.

Visi skautai ir vadovai pradėjo rinktis Pasaulio lietuvių centre apie 5:30 val. p. p. Brolis Juozas Kapačinskas prisistatė su savo „Let Us Bake“ kepyklos sunkvežimiu, į kurį sudėjo prit. skautų dviračius. Brolis Donatas Ramanauskas atvažiavo su 15 vietų „van“, o broliai Aldis Liubinskas ir Robertas Blinstrubas sukrovė geltonšlipsis skautų maišus ir kuprines į savo 7 vietų „vans“. Skautas vytiš Vytenis Lietuvninkas taip pat prisijungė prie važiuojančių grupės.

Karavanas pajudėjo 6:30 val. v. Sustojome Stevensville (MI) miestelyje „Culver's Butter Burgers“ restorante pavalgyti vakarienės. Pavažiavę toliau iki Grand Haven (MI) miesto, vėl sustojome – šį sykį nusipirkti maisto prekių rytojui „Meijer's Thrifty Acres“ parduotuvėje, kuri veikia 24 valandas kasdien. Uždavins užtruko daugiau nei valandą. Pagaliau atsiradome prie Rako stovyklavietės vartų apie 1:30 val. r. Dar reikėjo pasistatyti palapines ir iš-



„Litanicos“ tunto skautai, prityrę skautai ir jų vadovai, kurie dalyvavo 2009 m. pavasario išvykoje į Rako stovyklą.

sikrauti turtą. Pagaliau, apie 2:30 val. r. visi ėjome gulti.

Šeštadienis,

2009 m. balandžio 18 d.

Po trumpo poilsio kėlėmės 7 val. r. ruošti dienos iškylos. Pusryčiai paprasti: sumuštiniai, avizinė košė, švieži apelsinai, bananai, kakava. Skautai pasiruošė 11 mylių žygiui, o prit. skautai ruošėsi 50 mylių kelionei dviračiais. Abi grupės iškeliavo apie 9 val. r.



Brolis Vytenis Lietuvninkas su prityrusiais skautais dviračiu keliavo po Rako stovyklos apylinkę.

Kelionė dviračiais. Vienuolika prit. skautų ir du skautai vyčiai (D. Ramanauskas ir V. Lietuvninkas) keliavo dviračiais, o brolis J. Kapačinskas sekė dviratinių grupę savo sunkvežimiu. Kelionė vedė pirmiausiai į šiaurę, pro Custer miestelį, toliau iki Freesoil miestelio. Ten broliui Vyteniui teko pakeisti nuleistą padangą. Kol laukėme, prit. skautai atliko gerą darbėlį, surinkdami šiukšles parkelyje, kur ilsėjomės. Nustebome, kad vienam parkelio kampe dar stovėjo neištirpusi sniego krūva. Išvažiavus iš Freesoil kelionės kilpa pradėjo sukti į pietus. Kelias, kuris vedė palei Gun ežerą, buvo labai kalnuotas. Keletas prit. skautų pasidavė ir trumpam laikui pailsėjo sunkvežimyje. Pagaliau sustojome Sheridan Township parkelyje, prie Round ežero. Labai gražus vaizdas, o oras auksinis – apie 70 F laipsnių, saulėta. Pasistiprinom „Ramen Noodles“ sriuba, riestainiais, medžiokline dešra, obuoliais. Kelionė daugiau negu įpusėta. Važiavom toliau per Manistee valstybinį mišką, persikėlėm per Pere Marquette upę, o po to liko tik keletas mylių iki stovyklos. Grįžome apie 4:30 val. p.p. nuvažiavę beveik 54 mylias.

Skautų žygis. Aštuoni skautai ir du vadovai (A. Liubinskas ir R. Blinstrubas) pradėjo savo 11 mylių žygį 9:15 val. r. Prieš išeinant brolis Aldis išdalino skautams informaciją apie kryptis ir atstumus, kelio žemėlapi. Kiekvienos iškylos daliai skautai turėjo skaičiuoti žingsnius. Jie atsirado prie Pere Marquette upės, Manistee National Forest. Ten pasinaudojo naujomis iškylavimo krosnelėmis (backpacking stoves), skaniai pasigamindami „hambur-

gers“ pietums. Pavalgę ir susitvarkę, grįžo atgal į Rako stovyklavietę apie 4 val. p.p.

Vakaro programos. Prityrę skautai gavo uždavinį: pastatyti mažą pionerijos projektą „Ten-Minute Tower“, naudojant reikmenis, kuriuos rado „Litanicos“ sandėlyje. Nors ir truko truputį ilgiau, negu dešimt minučių, projektą gerai atliko. Tikrai užsidirbo savo vakarienę – „Caveman Stew“, jautienos ir daržovių gabaliukus, suvyniotus į foliją ir iškeptus ant karštų anglių. Antras patiekalas – „bread on a stick“ – duonos tešla, apvyniota ant lazdos ir iškepta virš karštų anglių. Viskas labai skanu. O geltonšlipsis kepė „spaghetti“ makaronus ir kiaulienos šonkaulius – irgi skaniai pavalgė.

Po vakarienės, jau temstant, prityrę skautai nuvyko į jaukų Rako miško kampelį, kur prie lauželio septyni kandidatai davė savo prit. skauto žodį: G. Blinstrubas, C. Hoffman, A. Lelis, M. Lapkus, M. Naris, T. Petry ir V. Sieczkowski. Po žodžio sugrįžome atgal prie geltonšlipsis laužo, bet netrukus stojome į ratelį sugiedoti „Ateina naktis“.

Lietaus barškėjimas į palapinės stogus mus prikėlė sekmadienio rytą. Vis tiek reikėjo keltis ir tvarkytis. Pusryčiams valgėme vakar dienos likučius, jų pilnai užteko, ir dar liko. Pavalgę griovėme ir vnyojome šlapias palapines. Baigėme susitvarkyti. Nusifotografavę sėdome į automobilius ir keliavome namo, truputį pavargę nuo vakar dienos iškylos, bet geros nuotaikos.

PRANEŠIMAS

Š. m. Čikagos lietuvių

skautų tuntų

vasaros stovykla,

ruošiama

Rako stovykloje,

Custer miestelyje,

Michigan valstijoje

įvyks

liepos 11 – 25 d.

Daugiau informacijos

rasite stovyklos tinklalapyje

adresu:

www.rakas.org

Lietuviškų ir ekologinių temų stovyklėlė „Anykščių šilelis“
2009 m. birželio 27d.–liepos 1d.
Camp Stigwandish, Madison, OH

60 dol. nuolaida pirmiesiems dešimčiai skautų, užsiregistravusių iki gegužės 10 d.

Atsirado mecenatas, norintis paremti „Anykščių šilelio“ stovyklą šiuo būdu: 60 dol. nuolaida pirmiesiems dešimčiai skautų, užsiregistravusių į „Anykščių šilelio stovyklą“ iki gegužės 10 d. Registracijos formą galima rasti: <http://kalendorius.skautai.net/anyk2009/>.

Dabar reikia atsiųsti: registracijos lapą, 100 dol. čekį ir „Release of liability“ formą; sveikatos formą bus galima atsiųsti vėliau. Šalia šios nuolaidos galioja ir nuolaida – „rebate“ forma stovyklavietėms, išsprendusiems galvosūkius.

PRISLĖGTA PREZIDENTO RINKIMŲ KAMPANIJOS INTRIGA

RYTAS STASELIS

Prezidento rinkimų kampanijos intriga beviltiškai prislegia aiški numylėtinė – Dalia Grybauskaitė, nuo kurios kiti kandidatai, pasak sociologų, rinkėjų simpatijų kraičiu atsilieka keliskart. Beviltiškai abejojantieji, ar kas nors šiame pasaulyje, įskaitant politinių technologijų specialistus, sugebėtų išjudinti vengų kvietimą balsuoti, ko gero, yra teisūs. Ir vis dėlto.

Labiausiai stebina ne kitų šešių kampanijos dalyvių entuziazmas, o Grybauskaitės komandos pasirinkta raginimo balsuoti už ją taktika: per artimiausias kelias savaites nepasakyti nieko, kas nepatiktų atskiroms socialinėms grupėms. Kai kada net akivaizdžiai perlenkiama lazda, kaip tatau atsitiko su bene garsiausia kampanijos metu numylėtinės siūlyta iniciatyva – užėmus svarbiausią sostinės Simono Daukanto aikštės kabinetą išvis atsisakyti Prezidento algos.

Kadangi prie šio siūlymo nebuvo pridurtas tarsi ir nereikšmingas niekniekis – pagal galiojančius Europos Sąjungos (ES) teisės aktus, iš tarnybos pasitraukę Europos Komisijos nariai bent trejus metus gauna nemažą piniginių atlyginimą, galėtume sakyti, jog galimas pasklides dūmelis labai priminė populizmo aromata. Tardama A, dabar jau buvusi ES komisarė kažkodėl vengė tarti B, nors kas geriau už Grybauskaitę Lietuvoje galėtų žinoti, ant kokios grubios viešosios nuomonės tarkos gimtosiose šalyse šiuo metu sėdi buvę jos kolegos – Franco Frattini iš Italijos ir Jungtinės Karalystės deleguotas Peter Mandelson.

Tačiau yra ir kitų už rinkimų kampanijos taktiką ne mažiau svarbių dalykų, kuriuos vis dėlto magą sužinoti. Antai Grybauskaitė prieš keletą metų įvairiose auditorijose yra sakiusi, kad Didžiosios Britanijos socialinis-ūkinis modelis jai „ideologiškai artimiausias“, o Airija „yra viena iš tų nedaugelio šalių, kurios puikiai išnaudojo ES struktūrinių fondų paramą“. Turint galvoje, kad pasaulio finansų krizė kol kas itin skaudžiai smogė kaip tik šioms dviem šalims, – britų premjeras Gordon Brown net parlamento svarstymuose paragino visuomenę „prisisegti saugos diržus“, o apie britų svaro nuopolio skonį galėtų papasakoti prie balsavimo urnų ateisiantys emigrantai iš Lietuvos.

Kaimyninė Airija, kurioje taip pat įsikūrusi gausi naujųjų lietuvių išeivių kolonija, ko gero, tik dėl narystės euro zonoje išvengė iš esmės bankrutavusios Islandijos likimo. Kaip tik todėl būtent iš buvusios ES komisarės lūpų būtų įdomiausia išgirsti, ar iki šiol žinomos pasauli sukūrę nuosmukio pasekmės kaip nors pakeitė jos simpatijas kurios nors šalies ūkinei sanklodai bei asmenines ideologines nuostatas. O gal

atvirksčiai, iš jos išgirstume objektyvių duomenų ar bent prielaidų, jog kaip tik šios šalys turėtų iškopti iš ekonominės finansinės duobės į paviršių. Būtų dar įdomiau.

Kam Lietuvoje britai su airiais beigi jų socialinė-ūkinė struktūra yra per toli, galėtų paklausti, ar kaip nors pakito Grybauskaitės požiūris į dvi bene didžiausius šalies ūkio subjektus – AB „Mažeikių nafta“ ir Ignalinos elektros jėgainę, kurie sunkmečiu užtikrina svarbius eksporto rodiklius. Dar būdama Lietuvos finansų ministrė dabartinė kandidatė žiniasklaidai yra sakiusi, kad šios dvi įmonės iš esmės yra dvi sulėtinto veikimo bombos, dėl žaliavų įsigijimo specifikos įtvirtinančios Lietuvos ekonominę priklausomybę nuo Rusijos. Dar daugiau – kartkarčiais išderinančios Lietuvos politinę sistemą.

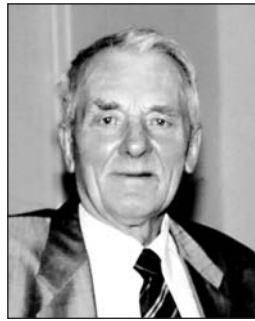
Ir jau visai įdomi diskusija galėtų užvirtti tarp Grybauskaitės ir buvusios žemės ūkio ministrės Kazimiros Prunskienės. Jeigu tik prasidėtų ginčas, įtariu, pirmiausia kaime gyvenantys ar žemės ūkio verslą plėtojantys Lietuvos gyventojai užgniaužę kvapą stebėtų diskusiją. Buvusi ministrė, atstovaujanti veik tobulai ES lėšų įsisavinimo praktikai (toks teiginys turi ir teigiamų, ir neigiamų poteksčių), o gal net tam tikram „įsisavintojų luomui“, prieš buvusią ES komisarę, kuri ne vieną kartą yra dėsčiusi, jog išokusi į ES ir gavusi daug lengvų pinigų Lietuva užkonservavo ir šios ūkio šakos atsilikimą.

Labiausiai stebina ne kitų šešių kampanijos dalyvių entuziazmas, o Grybauskaitės komandos pasirinkta raginimo balsuoti už ją taktika: per artimiausias kelias savaites nepasakyti nieko, kas nepatiktų atskiroms socialinėms grupėms.

Jeigu neklystu, prieš keletą metų kalbėdama apie finansinės paramos perspektyvą Grybauskaitė prasitarė, kad „tekstilė bei žemės ūkį (Lietuvoje – R.S.) reiktų pamiršti“. Klausimas visiškai aktualus: nuo 2014-ųjų, paskutiniaisiais būsimo Prezidento kadencijos metais, ES skiriamos žemės ūkio išmokos greičiausiai bus kitokios.

Diskusijos ar atsakymai į šiuos pabirus klausimus vargiai pakeistų numatomus rinkimų rezultatus, tačiau būtų itin svarbūs tai mažumai Lietuvos piliečių, kurie kai kuriuos politikų pareiškimus, juolab rinkimų kampanijos pažadus mėgsta užsirašyti.

„Alytaus naujienos“



PETRAS KATINAS

Keista tolerancija

Visi, kas domisi Antrojo pasaulinio karo išvakarių politikų bei ideologų darbais ar knygomis, ypač Adolfo Hitlerio aplinkos žmonėmis, puikiai žino Trečiojo Reicho ideologą Alfredą Rozenbergą (Alfred Rosenberg), karo metu tapusį okupuotų teritorijų ministru.

Galima priminti, kad Rozenbergas 1893 metais gimęs Taline, jau 1923 metais įstojo į Vokietijos nacionalsocialistų partiją, tapo pagrindinio partijos laikraščio „Völkischer Beobachter“ vyriausiuoju redaktoriumi. Ypač išgarsėjo savo knyga „XX amžiaus mitas“. Šioje knygoje jis siekė pagrįsti hitlerininkų partijos užsienio politikos programą ir pateisinti rasistines pažiūras. Tapęs okupuotų teritorijų – SSRS dalies ir Lenkijos – ministru, organizavo šių okupuotų teritorijų plėšimą ir nepatikimų gyventojų naikinimą. Už tai 1946 metais Niurnbergo tarptautinis tribunolas jį nuteisė mirti pakariant.

Kai kurie rusų leidiniai paskelbė apie Rusijoje atsiradusį veikėją, pavadintą antruoju Rozenbergu, skelbiančiu dar didesnes rasistines ir naujojo fašizmo idėjas. Tai tarptautiniu mastu pripažintas rusų rašytojas, bene labiausiai žinomas iš šiuolaikinių rašytojų. Jo kūriniai išversti į 27 pasaulio kalbas, o jis pats išrinktas Europos kultūros klubo viceprezidentu. Šis rašytojas – tai Viktoras Jerofejevas (Viktor Jerofejev), savo garsiąja knyga „Rusų sielos enciklopedija“ (1999) toli pralenkęs net Rozenbergą „XX amžiaus mitus“. Kai kurie literatūrologai ir kritikai šį rusų autorių netgi laiko kur kas pavojingesne figūra už 1946 m. pakartą Rozenbergą.

Maskvos laikraščio „Ekspres nedeli“ („Savaitės ekspresas“) autorius Maksimas Samochinas (Maksim Samochin) paskelbė straipsnį „Pavojingesnis už Rozenbergą“, kuriame jis pastebi ir lygina Rozenbergą ir Jerofejevo skelbiamų tiesų panašumą. Štai keletas Jerofejevo rašinių citatų, kurias jis kemša į Rusijos aukštųjų mokyklų studentų, kuriems dėsto, galvas, taip pat savo vedamose televizijos ir radijo laidose.

Anot Jerofejevo, „Rusai neturi gyvenimo principų. Jie nesugeba ir nemoka atstovauti sau. Jie apskritai nieko nemoka. Juos galima lengvai apkvailinti. Rusas – labai įtarus, bet ir niūrus. Visiškai nežino ir nesuvalkia savo laimės. Jis bet kokią pergalę padaro pralaimėjimu. Sudirba pergalę. O bet kokį pralaimėjimą paverčia katastrofa“. Autorius teigia, jog „Rusai ne mažiau už vokiečius gerbia tvarką. Bet visa bėda, kad vokiška tvarka iškelia vokiečius virš kitų tautų. O rusiška tvarka priveda pačius rusus iki susinaikinimo“. „Rusai – gėdinga tauta, – įsitikinęs Jerofejevas. – Jie nesugeba ne tik sistemiškai dirbti, bet ir sistemiškai mąstyti. Jie daugiau sugeba vykdyti vienadienius ir sporadiškus veiksmus. Savo urviniu naivumu rusai visą laiką buvo ir lieka priešingi estetiniam Vakarų stiliui.“ Galų gale, „Rusai labai nemėgsta teigiamo požiūrio į juos. Taip pat gerų santykių. Nuo tokių santykių jie išsigimsta, pūva kaip dešra, padėta saulės atokaitoje. Visą gyvenimą rusai kenkia patys sau. Visiškai nesirūpina savo sveikata, griaua savo šeimas. Jie gyvena labai sunkiomis sąlygomis ir prie to yra įpratę. Sunku net suvokti, ko jie negali iškęsti. Iš jų galima viską atimti. Juos net galima be vargo priversti praustis ne vandeniui, o smėliui. Tuo pačiu rusai baisiai pavydūs. Jeigu, pavyzdžiui, vienas jų prieš mirtį kankins ir tyčiosis, o kitas pastatys be jokių kankinimų prie sienos, tai pasmerktieji kaltins vieni kitus, kuriems labiau pasisekė.“

Tokių ir panašių samprotavimų gausu Jerofejevo straipsniuose ir pasisakymuose. Tad galbūt tie, kurie jį vadina naujuoju Rozenbergu, yra visiškai teisūs? Užtenka palyginti Jerofejevo samprotavimus apie rusus su Rozenbergu, kurie pastarojo, beje, net nėra tokie jau ir kategoriški.

Štai ką rašė Rozenbergas: „Vakaruose laisvės ir gatvės idėjos prasisiverždavo nuolat. Dar ir dar kartą. Nepaisant civilizacijos laužų ir atskyrimų nuo bažnyčios. O 'formuojant tikrą rusų žmogų', paskelbtą vos ne XX amžiaus pranašu, apie jokią garbės supratimą nebuvo net užsiminta.“ „Kartą Turgenevas (Turgenev) ieškojo savo kūriniui stipraus ir teigiamo herojaus. Jis tokio nerado tarp rusų, todėl pasirinko bulgarą, pavadinęs jį Insarovu (Insarov). Na, o Gorkis (Gorkij) net nesistengė rasti tokį ir nusileido į patį dugną. Jis aprašė valkatas, neturinčius nei tikėjimo, nei vilties (...).“

Dabar tokių ir panašių idėjų skleidėjai labai madingi. Jų darbai spausdinami, o jie patys gerbiami visame pasaulyje. Kaip kokie naujų dalykų išradėjai. Niurnberge pakartas Alfredas Rozenbergas, palyginti su Viktoru Jerofejevu, tebuvo kuklus viščiukas, o pastarasis – agresyvus ir plačiai pasaulyje vertinamas rašytojas. Įdomiausia yra tai, kad Jerofejevo skelbiamas rusų tautos niekinimas kol kas nesulaukė jokios Kremliaus valdovo kritikos.

VDU – JAUNŲ IDEALISTŲ KALVĖ

Š. m. balandžio 29–30 d. Vytauto Didžiojo universitetas Kaune šventė savo 20–metį. Ta proga VDU vyko šiai sukakčiai skirti renginiai. Ne vienas šventiniuose renginiuose negalėjęs dalyvauti JAV lietuvis, prisidėjęs prie VDU steigimo ir šios aukštosios mokyklos veiklos, atsiuntė savo sveikinimą. Vienas tokių – kun. Arvydas Žygas, kurio laišką VDU rektoriui prof. Zigmui Lydekai, VDU Senato pirminkui akademikui Jurgiui Vilemui ir VDU akademinės šeimos kolegoms čia ir pateikiame.

Redakcija.

Iš visos širdies dėkoju Jums už kvietimą dalyvauti Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimo 20 metų jubiliejuje. Taip pat nuoširdžiai dėkoju už „Universitas Vytauti Magni“ žurnalą ir kitą VDU informaciją. Visa tai atrandu pašto dėžutėje kaip laišką iš brangiausių draugų.

Prieš 21-erius metus Dievo malonės dėka išsipildė mūsų jaunystės sapnas ir buvo padovanota galimybė atvykti į Motiną Tėvynę ne tik penkioms dienoms per „Inturistą“, bet visam gyvenimui. Tai buvo šventkelionė su obalsiu: „Palaiminti esame, kad galime sugrįžti vardan tų, kurie šioje žemės kelionėje nebegalėjo sugrįžti.“ Mums, iševijoję gimusiems vaikams, buvo dovanota šventa malonė sudalyvauti džiaugsmingoje tautos prisikėlimo šventėje kartu su savo broliais ir sesėmis, kurie iškentėjo ilgą ir tamsią sovietmečio naktį. Biblinės teologijos požiūriu tikų palyginimas, kad kol tauta keliavo kryžiaus ir Golgotos keliu, patirdama baisiausias kančias, žaizdų ir erškėčių vainiko skausmus, mes stengėmės budėti Alyvų darželyje, kartu su Veronika nušluostyti krauju aptaškytą veidą ir, kaip Simonas Kirenietis, bent truputį padėti nešti kryžių. Pagaliau džiaugsmingai susitikome šventojo Priskėlimo priešaušryje prieš dvidešimt metų.

Nors bendrai priimtina ši epizodą mūsų tautos istorijoje vadinti „Atgimimu“, visuomet jutau, kad ši sąvoka netiko tikrovei apibendrinti. Tam, kad žmogus, bendruomenė, kultūra arba tauta „atgimtų“, reikalingas ankstesnis laikotarpis, kuriame vyksta apmirimas, užmarštis, kultūros psichologijos amnezija arba tragiškas mankurtizmas. Tačiau dėkojame Dievui, kad mūsų tautos žmonės niekuomet nebuvo šitokioje padėtyje, t. y., niekuomet nebuvo visiškai užmiršta tautos kultūra, lietuviškoji tapatybė arba meilė Motinai Lietu-

vai, pasitelkus poetės Janinos Degutytės žodžiais, mažytė Lietuva, kuri „telpa Čiurlionio Karalių delnuose“ ir maloningai priima galimybę būti riekele „duonos kasdieninės ant pasaulio vaisių pilno stalo“. Buvome priverstinai vedami kultūrinio genocido ir istorinės užmaršties ašarų keliais. Vis dėlto neapykantos ideologijos puoselėtojai nesugebėjo sunaikinti to, kas glūdi begalinėje meilės ir amžinųjų vertybių didybėje. „Nenugalimieji“ ir „šlovingieji“ blogio imperijos aparatai ir melagingos idėjos žlugo kaip smėlio pilaitės, plauamos tyrumo bangų. Todėl tiksliau būtų sakyti, kad išgyvenome ne „Atgimimo bangą“, bet „Teisybės pergalės“ laikotarpį.

Dalinuosi šia mintimi, nes šventai tikiu, kad Vytauto Didžiojo universiteto suteiktas jaunimo ugdymas prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo viena svarbiausių priežasčių, kodėl tautiniai ir dvasiniai idealai tapo galingiausiais Lietuvos prisikėlimo vilties akstiniais per visą okupacijos laikotarpį. Lietuvos universitetas išugdė šviesiausias XX amžiaus tautos asmenybes, kurios perėmė dieviškos meilės estafetę iš Aušrininkų ir toliau puoselėjo Nepriklausomos Lietuvos kultūrinį ir dvasinį sužydėjimą. VDU pirmųjų laidų abiturientai ir jų auklėtiniai sudarė galingiausią jėgą, kuri triumfavo prieš vykdomą tautinį ir dvasinį genocidą, o taip sukūrė iševijos lietuvių auksinį amžių Vakarų pasaulio diasporoje per penkis sovietinės okupacijos dešimtmečius. Argi ne tiesa, kad šiandienė universiteto akademinė misija tebėra neatsiejama nuo tokios pačios humanistinės, dorovinės ir dvasinės kultūros puoselėjimo misijos, kaip ir XX amžiaus pradžioje?

Palaiminguose Lietuvos prisikėlimo epizoduose Teisybės šaltinis suteikė mums galimybę būti daugy-

bės tautinių kultūrinių, politinių, socioekonominių ir dvasinių institucijų atkūrimo architektais. Laisvos Lietuvos prisikėlimo aušroje džiaugsmingai išvydome, kad brangiausieji tautos turtai, nekintamieji idealai niekuomet nebuvo sunaikinti, tačiau dabar turėjo būti atgaivinti naujame kultūros laikmetyje. Visuomenės struktūrų atkūrimas vyko istorinio tęstinumo, nekintamo teisingumo ir aukščiausių vertybių dvasia. Tokia palaiminga nuotaika lydėjo mus nuostabiomis Lietuvos pavasario dienomis, kuomet brangiame Kaune buvo paskelbtas Vytauto Didžiojo universiteto Atkūrimo aktas. Širdyse su neapsakomu džiaugsmu žinojome, kad tai buvo dar vienas žingsnis, artinęs mus prie nesustabdomos dienos ateityje, kurios sulaukėmė po vienuolikos mėnesių, t. y., Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo Kovo 11 d. Kokie palaiminti esame, kad buvome pašaukti gyventi ir kurti laike, kuris išreiškiamas 126 psalmės žodžiais: „Kai iš nelaisvės Viešpats mus vedė, atrodė mums sapnas. Netvėrė džiaugsmu mūsų lūpos, mūsų širdys – linksmybe! Tada buvo kalbama tautose: ‘Jiems Viešpats stebuklą padarė!’“

Šiandien, žvelgdami atgal į „Teisybės pergalės“ laikotarpį, mes prisimename labai daug džiaugsmo akimirkų, kurios galėtų būti kelrodžiai ir auksiniai principai ateities misijos išryškinimui.

Atsimename, koks džiaugsmingas idealizmas užtvindė mūsų širdis, kuomet dar neturėjome jokio užtikrinimo, kad Lietuva taps laisva. Tačiau vis tiek kūrybingai planavome, mąstėmė ir darbavomės su nenuilstama energija ir nesustabdoma viltimi, kad visa tai, kas daroma tiesos dvasia, yra neįkainojamai vertinga ir gera. Giliai tikėdami gėrio ir tiesos pergale, buvome pasiryžę besąlygiškai aukotis vardan gražiausių idealų. Nepraraskime šitokio idealizmo, nes tai yra gražiausios dabarties ir ateities varomoji jėga. Tikiu, mums itin svarbu giliai įsisąmoninti prielaidą, kad už idealizmą nereikia atsiprašyti, ypač kai sutinkame ciniškas nuotaikas, esą idealistai nešioja rožinius akinius ir negyvena tikrovėje. Nereitai teko stebėtis, kaip realizmo darbai ir idealizmo vertybės buvo vertinami kaip supriešinimai. Beveik visuomet

tai buvo daroma nemąstant, kad idealistinis realizmas yra ne tik įmanomas, bet ir būtinas siekiant tobulumo kultūrinėje ir akademinėje veikloje. Vytauto Didžiojo universiteto pirmojo semestro durų atidarymas, vos praėjus keturiems mėnesiams po atkuriamosios konferencijos, yra empirinis įrodymas, kad idealizmas gimdo gražiausius reiškinius žmogaus socialinėje tikrovėje.

Kaip būtina, kad šiandien toliau puoselėtume šitokią dvasią ir nuolatos gaivintume visuomenę, o ypač šitokiu užsidegimu uždegtume studentiją, t. y., ateities Lietuvą.

Mintimis sugrįždami į tą džiaugsmingą Lietuvos pavasarį, randame daugybę kitų vertybių, kurias galime išsaugoti kaip brangiausias pamokas ir kilnaus darbo vaisius, žengiant į trečiąjį dešimtmetį. Dirbome vieninai, nors buvome iš labai skirtingų akademinių sričių, kultūrinių patirčių ir pasaulėžiūros pasaulių. Todėl dera neužmiršti, kaip svarbu gerbti vieni kitus sąžinės laisvės pagrindu, kultūringai dalintis mintimis ir pagarbiai bendradarbiauti.

Dirbome siekdami kilnių tikslų, ir tai buvo esminis mūsų vienybės pagrindas. Patyrėmė neapsakomą džiaugsmą, planuodami ir vykdydami Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimą, o tokia nuotaika mus lydėjo todėl, kad pati idėja buvo objektyviai kilni. Jos pagrindą sudarė meilė tautos jaunuomenei, Lietuvos istorijai, tėvynės šviesiai ateičiai. Derėtų neprarasti džiaugsmo nuotaikos, kad mums suteikta malonė nuolatos kurti gražesnę pasaulį.

Ir vėl – kaip būtina, kad šiandien universitetas toliau puoselėtų idealizmo dvasią, nuolatos gaivintų visuomenę, o ypač uždegtų studentiją – ateities Lietuvą, kilniu nusiteikimu. Ar ne tiesa, kad tik dvasinėje plotmėje, ypač krikščioniškoje kultūroje, galės nuolatos bręsti kilnios (t. y., ne tik akademiškai „išsmirtingos“) asmenybės?

Esame vieningi dar vienu pagrindu: visi esame dvidešimčiai metų senesni. Jaučiame, kaip laiko ir erdvės vientisas laukas saisto mūsų žmogiškas galimybes fizinėje tikrovėje. Tačiau, nors ir praėjo du dešimtmečiai, ar ne tiesa, kad daugelis jaučiamės išsaugoje dvasinę jaunystę ir galime toliau **Nukelta į 9 psl.**



VDU studentai rugsėjo pirmosios šventėje 2008 metais.

VDU-Eltos nuotr.

Šventai tikiu, VDU suteiktas jaunimo ugdymas prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo viena svarbiausių priežasčių, kodėl tautiniai ir dvasiniai idealai tapo galingiausiais Lietuvos prisikėlimo vilties akstiniais per visą okupacijos laikotarpį.

„XX amžiaus slaptieji archyvai“ – pučai Lietuvoje

VLADAS SINKUS

Kaziuko mugėje nusipirkau knygą – A. Anušausko ir G. Sviderskytės „XX amžiaus slaptieji archyvai“. Manau, kad knygoje pateikta informacija apie pučus Lietuvoje bus įdomi ir „Draugo“ skaitytojams. Ją čia pateikiu sutrumpintą.

Po Pirmojo pasaulinio karo gyvenimas Europoje buvo kaip parako statinėje: dešimt milijonų žuvusių, smukusi ekonomika, naujos valstybių sienos ir valstybės, politinis lūžis. Stiprėjo komunizmas ir fašizmas. Vienas po kito vyko perversmai. Vienur be aukų, kitur – liejosi kraujas. Perversmai ir teroras atslinko ir į Lietuvą.

Pirmasis tautininkų pučas.

1926 metais Lietuvą ištiko politinė krizė. Krikdemams pralaimėjus rinkimus, kairioji koalicinė socdemų ir liaudininkų vyriausybė dirbo nesėkmingai, smarkiai aštrėjo priešprieša, sklido kalbos apie perversmą. Valdantieji manė, kad opozicija skleidžia gandus, norėdama įbauginti. Ministras pirmininkas Mykolas Šleževičius nesiėmė apsaugos priemonių, nors turėjo tikslią informaciją. Likus kelioms valandoms dar buvo išpėtas Sovietų Sąjungos pasiuntinio. Į tai Šleževičius atsakė, kad prireikus kariai per penkias minutes apsups Kauną ir neramumai pasibaigs. Tačiau atsitiko taip, kad perversmininkai su valdžia susidorojo per tris valandas ir niekas jiems nesutrukdė.

Gruodžio 17-osios naktį Seimas svarstė valstybės biudžetą. Staiga įsiveržė aviacijos karininkas ir Diktatoriaus vardu buvo įsakyta Seimo nariams skirstytis. Prie Seimo rūmų stovėjo Pirmojo pulko gusarai, prie Prezidentūros – šarvuočiai ir sustiprinta sargyba. Buvo užimtas Generalinis štabas, ministras pirmininkas sulaikytas. Prezidentas Kazys Grinius lengvai buvo įtikintas atsistatdinti. Į prezidento kėdę ilgam atsisėdo Antanas Smetona. Buvo įvestas autoritarinis režimas, atnaujinta karo padėtis, karo lauko teismai. Tai pirmasis iš daugelio perversmų to meto nepriklausomoje Lietuvoje, tačiau tik vienintelis pavykęs.

Antrasis Pajaujo pučas.

Atsisteisti trokštantys kairieji ir jiems prijauciantys manė, kad valdžią galės atsiimti tokiu pat būdu – slaptu suokalbiu ir ginkluotu perversmu. Po pirmojo perversmo, praėjus vienam mėnesiui, 1927 m. sausio mėnesį politinė policija gavo žinią, kad įsteigta slapta organizacija – Komitetas Lietuvos Respublikai ginti. Kovo mėnesį kovinės grupės turėjo nakčia įsiveržti į ministrų butus ir juos suimti. Ti-

kėjosi kariuomenės paramos. Perversmas buvo lengvai užgniaužtas. Šį sykį saugumas reagavo nedelsdamas. Kaune buvo sutelktos beveik visos sekimo pajėgos, mėginimas įvykdyti perversmą net buvo išnaudotas režimui sustiprinti.

Kadangi pagrindinis organizatorius – parlamentaras Juozas Pajaujis – buvo suimtas be teismo sutikimo, Seimas pareiškė nepasitikėjimą Voldemaro vyriausybe. Tuo pasinaudodamas prezidentas Smetona paleido Seimą. Krašto apsaugos ministras be jokio pagrindo apkaltino perversmo organizatorius ryšiais su komunistais ir lenkų agentais.

Trečiasis pučas Tauragėje.

Tačiau kairieji nerimo. Jie pradėjo bruzdėti provincijoje. Sukilimą prieš tautininkus 1927 m. rugsėjo mėn. provincijoje rezgė valdžios neteikė, iš Kauno ištremti radikalesni socialdemokratai: Jeronimas Plečkaitis, Juozas Paplauskas, Juozas Kedys ir Povilas Mikulskis. Rugsėjo 9 d. Tauragę puolė keliasdešimt sukilėlių. Jie užėmė komendantūrą, policijos nuovadą ir šaulių būstinę. Laikinuoju komendantu pasiskelbė Mikulskis. Įdomus dalykas – įsakymas sukilimui buvo duotas Antano Majaus vardu. Atsargos kapitonas Majus, ištremtas į kaimą, Tauragėje nepasirodė. Jis vėliau aiškinosi, kad apie sukilimą nieko nežinojo, su giminėmis kūrė javus.

Sukilėliai mieste ėmė savavaliuoti – plėšė bankus, iš gyventojų reikalavo vaišių. Šauliams ir kariams buvo pranešta, kad Tauragę siaubia plėšikai. Kariai, šauliai ir gusarai be didesnio pasipriešinimo sukilimą numalšino. Net 22 Tauragės sukilėliai buvo nuteisti sušaudyti, kiti 22 – iki gyvos galvos kalėti, 8 – gavo 15–20 metų kalėjimo. Dauguma jų vėliau sulaukė amnestijos.

Ketvirtasis pučas – užsienyje.

Plečkaitininkų vadovai Plečkaitis ir Paplauskas susitiko su maršalu Jusufu Pilsudskiu ir Užsienio reikalų ministerijos Rytų departamento viršininku Tadeušu Haluwko. Lenkų vadovybė svarstė planus, kuriuose numatė panaudoti specialų karinį dalinį – „lietuvių legijoną“ Lietuvai pulti. Pavojus buvo ne tik Smetonos režimui, bet ir Nepriklausomai Lietuvai.

1927 m. gruodžio mėn. ministras pirmininkas Voldemaras Tautų sąjungos sesijoje iškėlė klausimą dėl Lenkijos vyriausybės ginkluotų diversantų telkimo. Po to Varšuvos parama plečkaitininkams nutrūko.

Penktasis pučas. 1920 m. gegužės mėn. Kaune prie Valstybės teatro slaptosios organizacijos nariai pasi-

kėsino į ministrą pirmininką Augustiną Voldemarą. Ministrą nuo kulkos užstojęs adjutantas kapitonas Gudynas žuvo.

Šeštasis pučas. 1934 m. birželio mėn. Kauno gatvėse pabruzdėjo kariai, bet jie buvo tuojau gražinti į kareivines. Daugelis puče dalyvavusių karininkų buvo paleisti į atsargą.

Numalšinus šį pučą pavojus Lietuvos valstybingumui niekada neišnyko. 1939 m. saugumo šefas Augustinas Povilaitis slaptame memorandume pabrėžė: „Politinių grupių kovos sudaro beveik nuolatos besitęsiančią tokią valstybės viduje atmosferą, kad atitinkami valstybės organai, dažniausiai krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerijos, yra nuolatine baimė sulaukti sukilimų.“

Ši sukilimų baimė mūsų valstybiniame gyvenime yra virtusi nuolatine.

Tiek pavojaus Lietuvoje pasėję, plečkaitininkai iki šiol tūno istorijos užkulisiuose. Tikėtina, kad Juozas Paplauskas ir jo vadovaujami plečkaitininkai įsivėlė į dvigubą žaidimą – dirbo ir Lietuvos, ir Lenkijos saugumui.

Lietuvos spauda labai mėgsta rašyti tik apie blogus dalykus Lietuvoje. Ką nors linksmesnio retai ten rasi. Vienas tokių geresnių dalykų būtų pučai. Per 14 metų Smetonos režimas atlaikė virtinę teroro aktų, bent aštuonis pučus, kurių rengėjai buvo suimti ir stojo prieš teisumą. Per dabartinės Nepriklausomos Lietuvos 19 gyvavimo metų nebuvo nė vieno pučo, nė vieno mėginimo jėga užgrobti valdžią.

Laiškai, nuomonės, komentarai



Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org dalia.cidzikaite@gmail.com

KOKIO PREZIDENTO(-ĖS) MUMS REIKIA?

Jau daug, per daug metų visą Lietuvą ir lietuvius vargina nevykę vadovai. Nevardysiu nei kelių, nei visų nesklandumų, kurie Lietuvai buvo kenksmingi, tik pasidalinsiu mintimis, kokio prezidento(-ės) mums būtina reikia.

Mums reikia žmogaus, lietuvių, patrioto, turinčio lietuviškas šaknis, pasiryžusio ginti Lietuvą nuo priešų iš lauko ir vidaus, reikalui esant, galinčio galvą už Lietuvą guldyti. Reikia žmogaus gudraus, apsukraus ūkvedžio, kad apsaugotų Lietuvos turtus; žmogaus, kuris labai gerai žino istoriją ir mūsų istorinius priešus. Žmogaus, kuris nepasiduotų užsienio melagingiems ir tušties pažadams, nesiveltų į užsienio politiką, kur Lietuva neturi jokių interesų ir „svorio“ – Gruzijos gelbėjimas – vaikiškas Adamkaus žaidimas su degtukais. Neįsileisti jokių Amerikos kalinių – neprisidėkime prie karo nusikaltėlių. Visą kariuomenę iš Irako ir Afganistano sugražinti – mums tas per daug brangiai kainuoja ir dar brangiau kainuos.

Visą šalpa skirti tik Lietuvos reikalams. Pirmiausia turėtų būti remiamas Lietuvos mokslas, o ne krepšinis. Vystyti vietos pramonę, apsaugoti Lietuvos ūkius ir mažus verslus

nuo globalizmo. Iširti gresiantį pavojų, statant naują atominę elektrinę Lietuvoje. Rasti vietą atominėms atliekoms saugoti tūkstantį metų. Elek-tros linija per Lietuvą – iširti visus plusus ir minusus. Bandyti visais įmanomais būdais atgauti „Mažeikių naftą“. Be gailėsčio bausti nusikaltėlius prieš Lietuvą ir lietuvius – visus KGB, stribus, rusų karininkus paviešinti; bausti sukčius bankuose, įmonėse, statybose; bausti tuos, kurie atsiveža iš užsienio darbininkus atimdami darbus lietuviams. Apriboti mažumų reikalavimus ir norus – jiems visada bus per mažai. Kaip Amerikos prezidentas Truman rašė, „jiems visada per mažai, kai išmeti per duris, per langus lipa, kai estai, latviai ir lietuviai kantriai viską neša.“

Daug sunkaus ir atsakingo darbo bus naujam prezidentui(-ei). Jei turės gero noro Lietuvą išgelbėti iš pražūties, tikrai išgelbės su gerų lietuvių pagalba ir protingais, gerais lietuvių patarėjais. Melskimės už naują prezidentą(-ę), kad Dievulis duotų neišsemiamos stiprybės ir sumanumų.

Algis Virvytis
Boston, MA

GRAŽI IR ŠVARI KALBA – ŽMONIJOS DEIMANTAS

Dėkoju Stasei Semėnienei už jos rašinį „Ar nešvankumas vyrauja Lietuvoje?“ „Draugo“ nuomonių skyriuje, kur autorė aprašo kai kurių asmenų knygose esančius nešvankumus. Šiuo metu šis blogis yra labai paplitęs tarp Amerikos jaunuolių, neišskiriant ir vyresniųjų. Yra šlykštu

skaityti rašytojų žodžius, kurie netinka išsilavinusių žmonių draugijoje.

Dėkoju „Draugo“ redakcijai už gražios kalbos vartojimą, o gerb. Semėnienei už mūsų dėmesio atkreipimą.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL



MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje lietuviškos
radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtina jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Šiluvoje kyla piligrimų centras



Vilnius, gegužės 5 d. (ELTA) – Maldininkų gausiai lankomoje Šiluvoje kyla naujas piligrimų informacijos centras. Tikimasi, kad darbai bus baigti iki šios vasaros pabaigos. Planuojama, kad šį centrą per metus aplankys apie 150 tūkst. žmonių.

Naujasis informacijos centras kyla pačiame Šiluvos miestelio centre, tarp bazilikos ir koplyčios. Pastate bus įrengti svečių kambariai trumpa-

laikiam piligrimų ir vienuolių apgyvendinimui. Statybos išlaidos bus finansuojamos iš tikinčiųjų surinktų lėšų, dalis lėšų bus pasiskolinta iš banko.

Piligrimų centro statybomis darbai Šiluvoje nesibaigs. Pasak Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus, artimiausiu metu Šiluvoje laukia dideli bazilikos ir koplyčios remonto darbai.

Gali daugėti įvairių nusikaltimų

Vilnius, gegužės 5 d. (BNS) – Tikėtina, kad šiemet daugės turtinių, smurtinių, ekonominių, finansinių nusikaltimų, tyčinių bankrotų, skolų prievartavimo atvejų. Gali būti padaroma ir Lietuvai nebūdingų nusikaltimų, pavyzdžiui, žmonių grobimų reikalaujant išpirkos.

Tokius šių metų spėjimus Seime pateikė generalinis prokuroras Algimantas Valantinas, pristatydamas praėjusių metų Generalinės prokuratūros veiklos ataskaitą.

Jo duomenimis, pernai Lietuvoje užregistruota 78,060 nusikalstamų veikų (iš jų 71,972 nusikaltimai ir 6,088 baudžiamieji nusižengimai).

Generalinės prokuratūros ataskaitoje teigiama, kad užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2008 m. padidėjo visose apskrityse, išskyrus Šiaulių apskritį (sumažėjo 2,5 proc.). Didžiausias augimas pastebėtas Tauragės apskrityje – 17,5 proc. ir Vilniaus apskrityje – 11,2 proc.

„Nors registruotų nusikalstamų veikų skaičius padidėjo, tačiau sun-

kių ir labai sunkių nusikaltimų užregistruota 5,8 proc. mažiau”, – atkreipė dėmesį pareigūnas. Įtarimai padarius nusikalstamas veikas pernai pateikti 23,249 asmenims.

Kalbėdamas apie kovą su korupcija A.Valantinas sakė, kad praėjusiais metais gauti 1,122 skundai ir pranešimai dėl kyšininkavimo, papirkimo ar piktnaudžiavimo, pagal kuriuos pradėti 647 ikiteisminiai tyrimai. Teismui perduotose bylose kyšininkavimu, papirkimu ar piktnaudžiavimu kaltinti 405 asmenys.

„2008 m. Lietuvoje įvyko esminis lūžis mažinant eismo įvykių ir juose nukentėjusių žmonių skaičių”, – tvirtino generalinis prokuroras.

Užregistruoti 4,897 eismo įvykiai (24,1 proc. mažiau negu 2007 m.), per kuriuos žuvo 498 žmonės ir 5,940 sužeista. Palyginti su 2007 m., žuvusiųjų skaičius sumažėjo 32,7 proc., sužeistųjų – 26,1 proc. Dėl neblaivių vairuotojų kaltės įvyko 494 eismo įvykiai, t. y. 39,1 proc. mažiau nei 2007 m.

Protestuojantiems menininkams lengvatų nežadama

Atkelta iš 1 psl.

Per šį pusmetį galėjau galbūt keliems žmonėms šiek tiek pagelbėti, bet sistemškai – tikrai ne. Tai ateities darbai, dedu daug vilčių į jaunus žmones, kurie turėtų pozityviau žiūrėti. Bandysiu į juos remtis”, – sakė ministras.

Grupė nepriklausomų menininkų iš įvairių Lietuvos miestų akcijos pabaigoje surengė „Nukryžiuotojo menininko” reginį. Akcija turėjo simbolizuoti beviltišką šiandienės Lietuvos menininko padėtį, iš kurios jam nėra jokios išeities, išskyrus vienintelę – leisti, kad jį viešai nukryžiuotų.

Tuo tarpu protesto akciją prie Seimo surengusius menininkus Vyriausybės vadovas Andrius Kubilius ragina būti vieningais.

„Suprantu menininkų rūpestį, ir man pačiam kultūra ir genetiškai, ir šeimoje labai artima. Aš visada maniau ir manysiu, kad menininkai, kūrybos žmonės yra tautos ir visuome-

nės vadovai. Tai išsilavinę, intelektualūs žmonės, jie galbūt geriau už kitas grupes turėtų suprasti, kokioje padėtyje yra valstybė, ir rodyti supratingumo pavyzdį”, – sakė premjeras. Anot A. Kubiliaus, „prikaištauti, kritikuoti Vyriausybę, prašyti savo grupei pinigų didelio intelekto nereikia”.

Vyriausybės vadovas pabrėžė, kad šių metų biudžete kultūros reikmėms skirta nemažai lėšų, finansuojama daug svarbių kultūros renginių: Dainų šventė, Tūkstantmečio minėjimas, Valdovų rūmų atstatymas, „Vilnius – Europos kultūros sostinė”.

Antradienį Seimas pradėjo antrą kartą svarstyti šių metų biudžeto persikirstymo projektą, kuriuo išlaidos mažinamos daugiau kaip 3 mlrd. litų. Biudžeto pataisose numatyta finansavimą Kultūros ministerijai ne su darbo užmokesčiu susijusioms išlaidoms, t. y. daugiausiai įvairiems projektams tenkančias lėšas, mažinti 27 mln. litų.

Svarbu žinoti

Nebereikės notariškai tvirtinti dokumentų kopijų

BNS – Nuo birželio Lietuvoje nebus reikalaujama notariškai tvirtinti dokumentų kopijų ir asmens parašo dokumentuose tikrumo. Tokiam Teisingumo ministerijos siūlymui pritarė Vyriausybė. Visos Vyriausybės įstaigos ir jai atskaitingos valstybės įstaigos, peržiūrėjusios savo srities teisės aktus, iki birželio turės juose panaikinti įpareigojimus reikalauti pateikti notaro patvirtintus dokumentų kopijas, kai yra pateikiami dokumentų originalai, taip pat notariškai liudyti asmens parašo doku-

mentuose tikrumą tais atvejais, kai asmuo į valstybės ar savivaldybės įstaigas ar įmones kreipiasi asmeniškai.

Per mėnesį visos įstaigos turės taip pat įvertinti, ar visais atvejais tikslinga ir pagrįsta reikalauti notarinio tvirtinimo ir paštu pateikiamiems dokumentams. Toks reikalavimas turėtų išlikti tik išimtiniais atvejais, t. y. kai tai būtina dėl viešo intereso apsaugos. Jei kiltų pagrįsta abejonė dėl dokumente ar jo kopijoje esančių duomenų tikrumo, teisės aktuose turėtų būti numatyta galimybė įstaigai pareikalauti dokumento originalo ar notarine tvarka patvirtinto dokumento nuorašo.

Krizė tuština Lietuvos turtuolių kišenes

Vilnius, gegužės 5 d. (BNS) – Lietuvos turtingiausių piniginių tuštėja ne lėčiau nei paprastų mirtingųjų. Skirtumas tas, kad finansų krizė jiems atsiėjo ne šimtą ar tūkstantį, o milijonus litų.

Ilgą laiką turtingiausių šalies žmonių trejetuke buvęs susivienijimo „MG Baltic” vadovas Darius Mockus šiemet tikriausiai atsidurs daug žemesnėje sąrašo vietoje. Tokią išvadą galima daryti stebint jam priklausančių įmonių akcijų kursą, nuo kurio didžiąja dalimi priklauso ir bendrovių vertė.

Dvi Vilniaus vertybinių popierių biržoje (VVPB) vertinamos „MG Baltic” bendrovės – „Apranga” ir „Stumbras” – dabar vertos kelis kartus mažiau nei prieš metus.

Pats milijardierius (maždaug prieš metus jo turtas vertintas apie 2,3 mlrd. litų) atvirai kalba apie sparčiai tuštėjančią piniginę.

„Kapitalo rinkoje prieš metus mūsų bendrovių vertė buvo, tarkim, per milijardą litų, o dabar jos, manau, tikrai nevertinamos daugiau kaip 100 mln.”, – savo valdomos LNK televizijos vienai laidų sakė D. Mockus.

Prasti popieriai ir kito alkoholio magnato – Vytauto Junevičiaus, didžiausio „Alitos” akcininko. Jo įmonės rinkos vertė per 12 mėnesių krito dešimteriopai – nuo daugiau kaip 166 mln. litų iki mažiau nei 16 mln. litų.

Silpna finansinė padėtimi skundžiasi ir Gediminas Žiemelis bei „ŽIA valda”, valdanti didžiausią „Agrowill group” akcijų kiekį. Šios įmonės rinkos vertė per metus krito bene daugiausia – nuo beveik 131 mln. litų iki

8 mln. litų.

Nors kalbama, kad bankininkai bene vieninteliai sugeba uždirbti per krizę, akcijų kursai rodo ką kita. Bene geriausias pavyzdys – nesėkmingai į prezidento pareigas kandidatuoti mėginusio Vladimiro Romanovo valdomas Ūkio bankas. Šis bankas dar prieš metus akcijų rinkoje buvo vertas apie 767 mln. litų, dabar – tik apie 162 mln. litų.

Bene šešis kartus atpigo ir bankas „Snoras”. Prieš metus jo vertė siekė apie 1,17 mlrd. litų, dabar – tik apie 200 mln. litų.

Statybų versle veikiančių įmonių griūtį rodo vienintelė stambi statybų įmonė VVPB – Panevėžio statybos trestas. Per 12 mėnesių šios įmonės vertė smuko daugiau kaip šešis kartus – nuo 155,5 mln. litų iki 24,5 mln. litų.

Vadinamajam VP dešimtukui priklausanti bendrovė VST buvo pačiu laiku atiduota į valstybės rankas, sukuriant „Leo LT”. Prieš metus VST buvo viena brangiausiai vertinamų biržos bendrovių – jos rinkos kaina siekė apie 2,6 mlrd. litų, o iki buvo įvykdytas „Leo LT” sandoris, dar kiek pakilo. Dabar VST rinkos kaina svyruoja apie 890 mln. litų, milžiniškos įmonės vertės teliko trečdalis.

Žiniasklaida ne kartą skelbė apie siūlymus „Invalidos”, vienos aktyviausių VVPB bendrovių, akcininkams parduoti šią įmonę. Tačiau „Invalida” parduota nebuvo. Prieš metus rinkoje apie 560 mln. litų kainavusi bendrovė dabar verta jau tik maždaug 71,5 mln. litų.

Žmonių migracija skatina ES ekonomikos augimą

Vilnius, gegužės 5 d. (Balsas.lt) – Žmonių migracija iš Europos rytų į vakarus Europos Sąjungos (ES) bendrąjį vidaus produktą (BVP) kasmet padidina beveik 50 mlrd. eurų, arba maždaug 0,8 proc. regiono BVP, rodo Europos Komisijos (EK) užsakymo tyrimo rezultatai.

Nors dėl pasaulinės krizės žmonių migracijos apimtys mažėja, ūkio atsigaivimas turėtų vėl paskatinti žmonių migraciją iš Europos rytų į vakarus, o tai iki 2020 m. ES BVP galėtų padidinti dar 50 mlrd. eurų ar daugiau.

Ataskaitoje taip pat sakoma, kad 2004–2007 m. iš Lenkijos ir kitų Europos šalių, kurios ES narėmis tapo 2004 m., į Vakarų Europą persikėlė maždaug 1 mln. žmonių.

Dar 1,2 mln. žmonių tuo pačiu

metu išvyko iš Rumunijos ir Bulgarijos, kurios Bendrijos narėmis tapo 2007 m. Šios dvi migracijos iš visų naujų valstybių narių bangos apima maždaug 3,8 mln. žmonių. Jei ES būtų panaikinti visi apribojimai darbuotojams iš Rytų Europos šalių, iki 2020 m. migrantų skaičius galėtų pasiekti 8,4 mln. žmonių.

Tačiau ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad dėl pasaulinės ekonominės krizės, kuri daro neigiamą įtaką darbo rinkoms, ir augančio nedarbo dalis migrantų iš Rytų Europos šalių gali grįžti į savo gimtąsias šalis.

2007 m. pabaigoje maždaug 2,6 proc. 2004 m. ES valstybėmis narėmis tapusių šalių gyventojų gyveno Vakarų Europoje. Čia taip pat gyveno 6,4 proc. Bulgarijos ir Rumunijos piliečių.



Pasaulio naujienos

Gruzijoje maištininkai sudėjo ginklus

Tbilisis, gegužės 5 d. („Interfax“/BNS) – Gruzijos kariai, sukėlę maištą Muchrovani karinėje bazėje, sudėjo ginklus, pranešė agentūrai „Interfax“ respublikos Vidaus reikalų ministerijai (VRM). Gruzijos prezidentas Michail Saakašvili, vedęs derybas su maištininkais, išvyko iš bazės teritorijos, sakė VRM atstovas. Maišto organizatoriai sulaikyti. Kariai, dalyvavę maište, nuginkluoti.

Gruzijos VRM atstovas pabrėžė, kad Muchrovani bazės kariai ginklu nepasipriešino.

Kaip pranešama tinklalapyje newsgeorgia.ru, sulaikytas įtariamasis šio karinio maišto rengimu buvęs specialiųjų pajėgų būrio „Delta“ vadas Gija Gvaladzė, ieškomi du jo bendrininkai. Sulaikytas ir Gruzijos ginkluotųjų pajėgų generolų ir karininkų klubo prezidentas, buvęs Nacionalinės gvardijos vadas Koba Kobaladzė. Tarp maišto rengėjų minimas ir buvęs gynybos ministras Georgij Karkarašvili bei dar keli aukšti pareigūnai.

Vienoje Gruzijos karinėje bazėje vyko maištas, kuriuo siekiama sužlugdyti NATO pratybas ir „nuversti valdžią“, sakė gynybos ministras David Sicharulidzė. Ministras sakė, kad jam nebuvo leista patekti į Muchrovani karinę bazę, esančią maždaug 30 km nuo Tbilisio. Tarp maištininkų buvo ir civilių žmonių. Vidaus reikalų ministerijos atstovas Šota Utiašvili sakė, kad tas maištas yra susijęs su „nepasitenkinimu politine padėtimi“ Gruzijoje.

Maištas kilo po Vidaus reikalų ministerijos pranešimo, kad ji atskleidė Rusijos remiamą sąmokslą nuversti vyriausybę ir suėmė įtariamą organizatorių. Sąmokslininkai, ku-



Gruzija pastarosiomis savaitėmis išgyvena politinį nestabilumą.

riuos rėmė 5 tūkst. Rusijos karių, planavo sužlugdyti NATO karines pratybas, kurios Gruzijoje turi prasidėti trečiadienį.

Gruzija pastarosiomis savaitėmis išgyvena politinį nestabilumą, o opozicijos grupės bando priversti prezidentą Michail Saakašvili atsistatydinti. NATO atsisakė komentuoti šias iš Gruzijos gaunamas žinias. Šią savaitę prasidėsiančios organizacijos karinės pratybos laikomos draugiškumo ženklu, tačiau Rusija jas pasmerkė kaip „raumenų rodymą“. Pasak Rusijos prezidento Dmitrij Medvedev, sprendimas pradėti pratybas yra netinkamas ir pavojingas.

Planuojama, kad gegužės 18–19 d. Ženevoje bus pratęstos Rusijos ir Gruzijos derybos dėl Pietų Osetijos, kurioms tarpininkauja Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO), Europos Sąjunga (ES) ir Jungtinės Tautos (JT).

Susirgusių kiaulių gripu skaičius pasiekė tūkstantį

Jungtinės Tautos, gegužės 5 d. (AFP/BNS) – Susirgimo kiaulių gripu atvejų skaičius pasiekė tūkstantį, o Jungtinių Tautų (JT) aukščiausio rango sveikatos apsaugos pareigūnė perspėjo, kad antroji gripo banga gali būti daug didesnė.

Meksikai, kuri yra šio protrūkio epicentras, rengiantis trečiadienį vėl atidaryti dėl viruso A(H1N1) plitimo uždarytus restoranus ir įstaigas, gripo paveiktų šalių skaičius vėl padidėjo. Meksika pirmadienį pranešė, kad nuo kiaulių gripo mirusių žmonių skaičius lieka 26 ir kad patvirtintų užsikrėtimo šia liga atvejų šalyje yra dar 776, bet nurodė, kad epidemija tikriausiai jau lėtėja.

Tačiau nerimas didėja Didžiojoje Britanijoje, kur kiaulių gripas buvo nustatytas septyniems Meksikoje nesilankiusiems žmonėms. Tuo tarpu Pasaulinė sveikatos organizacija (PSO) ir JAV prezidentas Barack Obama paragino žmones būti budrius.

PSO generalinės direktorės pavaduotojo pareigas einantis Keiji Fukuda anksčiau sakė, kad 20-ye šalių buvo patvirtinti 1,025 kiaulių gripo atvejai, tarp jų – 26 mirties atvejai.

PSO generalinė direktorė Margaret Chan JT pareigūnams New York sakė, jog nepaisant viruso tolesnio plitimo pandemijos dar negali-

ma skelbti.

M. Chan nurodė, kad gripo sezonas Žemės šiauriniame pusrutulyje baigiasi ir kad pradinis protrūkis gali būti ne toks didelis, tačiau antroji gripo banga gali pareikalauti daugiau žmonių gyvybių, kaip kad buvo 1918 m. „ispaniškojo“ gripo pandemijos atveju. Ta 1918 m. pandemija pareikalavo iki 50 mln. žmonių gyvybių. Pakartotinis viruso pasirodymas „būtų didžiausias iš visų protrūkių, su kuriais pasaulis susidūrė XXI amžiuje“, – laikraščiu „Financial Times“ sakė M. Chan.

JAV prezidentas B. Obama taip pat prašė būti atsargiems, nes Jungtinės Valstijos užregistravo 286 ligos atvejus 36-iose iš 50 valstijų.

Tuo tarpu Kinijos, kur buvo 2003 m. sunkaus ūmaus respiracinio sindromo (SARS) protrūkio epicentras, valdžia kaltinama meksikiečių diskriminavimu siekiant užkirsti kelią viruso plitimui. Nors pagrindinėje Kinijos teritorijos dalyje žmonių susirgimo atvejų nebuvo užregistruota, vienam meksikiečiui, kuris buvo apsisostojęs viešbutyje Honkonge, testais buvo nustatytas kiaulių gripas. Susitarusi su Meksika dėl repatriacijos, Kinija nusiuntė užsąkytą lėktuvą paimti iš ten 200 įstrigusią savo piliečių.

EUROPA

BRIUSELIS

Ekonominė ir finansų krizė augant nedarbui gali virsti socialine krize, išpėjo euro zonos finansų ministrus vienijančios Eurogrupės vadovas Jean-Claude Juncker. Europos Komisija (EK) paskelbė liūdnas prognozes, kuriomis remiantis Europai gresia didžiausias nedarbo lygis nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Numatoma, kad šiais ir ateinančiais metais darbo neteks 8,5 mln. europiečių. EK vertinimais, 2010 m. nedarbo lygis euro zonoje sieks 11,5 proc., Europos Sąjungoje – 10,9 proc.

MINSKAS

Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka nedalyvaus ES viršūnių susitikime su Bendrijos rytinių kaimynių vadovais, pranešė Baltarusijos URM. Jau seniai žmogaus teisių pažeidimais kaltinamas A. Lukašenka naudojami Vakarų šalių sprendimu atšaukti jam anksčiau taikytą draudimą: praeitą savaitę jis apsilankė Italijoje, ši kelionė į Vakarų Europą jam buvo pirmoji per pastaruosius 14 metų. Pasak Baltarusijos URM, šaliai atstovaus pirmasis vicepremjeras Vladimir Semaška.

VARŠUVA

Lenkijos policija sunaikino iki šiol didžiausią šalyje rastą juodosios rinkos cigarečių gamyklą ir paėmė 8,5 mln. cigarečių bei 22 tonas tabako, pranešė policijos atstovas spaudai. Lenkijos pietiniame mieste Kuznica Piaskova buvo suimti 6 Lenkijos ir 6 Ukrainos piliečiai, tarp sulaikytųjų buvo 2 šio nusikalstamo sumanytojai. Manoma, kad šios cigaretės buvo skirtos Vakarų Europos šalims.

RYGA

Gegužės 4 d. Latvija šventė 19-ąsias nepriklausomybės metines. Visoje šalyje vyko iškilmingi renginiai. Pareiškimas „Dėl Latvijos Respublikos nepriklausomybės atstatymo“ buvo priimtas 1990 m gegužės 4 d. Tą pačią dieną Latvijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Anatolij Gorbunov apie šalies nepriklausomybę pranešė Sovietų Sąjungos vado-

vui Michail Gorbačiov. Pranešimai buvo išsiųsti ir kitų valstybių vadovams.

RUSIJA

MASKVA

Maskvos atsakas į dviejų Rusijos diplomatų – Rusijos nuolatinės atstovybės prie NATO darbuotojų – išsiuntimą iš Belgijos bus duotas artimiausiu laiku. Rusija jau apsisprendė, kaip atsakys į NATO sprendimą, kurį oficialiai patvirtino Belgijos URM, dėl nuolatinio atstovo vyresniojo patarėjo, politikos sekcijos vadovo Viktor Kočiukov ir nuolatinės atstovybės atašė, misijos atsakingojo sekretoriaus Vasilij Čizov akreditacijos panaikinimo. Specialistai mano, kad gali būti išsiųsta iš Rusijos NATO informacijos biuro vadovė Isabelle Francois, turinti Kanados diplomatinę pasą.

JAV

WASHINGTON, DC

Prezidentas B. Obama atskleidė naują planą, kuriuo numatoma per 10 metų surinkti 210 mlrd. dolerių, suvaržant lengvatinių mokesčių zonas ir pažabojant JAV bendrovių siekį imtis verslo išteklių nuomos (angl. outsourcing) paslaugų. „Mes pradėdame taikyti griežtesnes priemones amerikiečiams, kurie laužo taisykles arba išsisukinėja nuo jų“, – kalbėjo B. Obama. „Atgautieji pinigai bus panaudoti deficito mažinimui, mokesčių mažinimui tiems amerikiečių verslininkams, kurie žaidžia pagal taisykles, bei apčiuopiamos pagalbos sunkiai dirbančioms šeimoms teikimui“, – pridūrė B. Obama.

ČIKAGA

JAV pilietis Thaddeus Jimenez būdamas 13 metų buvo nuteistas už žmogžudystę, kurios neįvykdė ir praleido ilgiau nei 16 metų už grotų, kol teismo nuosprendis galiausiai buvo panaikintas ir suimtas tikrasis žudikas. Manoma, kad T. Jimenez yra jauniausias nuteistas ir vėliau reabilituotas asmuo Jungtinėse Valstijose. 13-metis buvo teisiamas kaip suaugęs, o teismas jam skyrė 45 metus kalėjimo. Nagrinėjant šią bylą nebuvo atsižvelgta į faktą, jog įtariamasis žmogžudystės bendrininkas tvirtino, kad auką nušovė kitas paauglys, o policijai buvo pateiktas įrašas su to paauglio prisipažinimu.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p>	<p>Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Small Packages</p>	<p>Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.</p>
	<p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
	<p>Trucking</p>
	<p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.</p>

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

MAŽOJI LIETUVA

Lietuviškos Velykos Ragainės rajono mokyklose

**EMILIJA ALGAUDĖ
BUKONTIENĖ**

Karaliaučiaus krašto Kraupiško
(Uljanovo vidurinės mokyklos)
mokytoja

Praėjo gražiausia pavasario šventė – Šv. Velykos ir Atvelykis, vadinamas mažosiomis Velykėlėmis arba vaikų Velykomis. Lietuviškos Velykos pažymėtos Ragainės (Nemano) rajono mokyklose, kur dėstomas lietuvių kalbos ir etnokultūros fakultatyvas. Visiems atsibodo ilga žiema, nors ir nebuvo ji šalta, todėl laukėme šios gamtos atgimimo, augalijos prisikėlimo šventės, Lietuvoje vadinamomis Kristaus prisikėlimo švente.

Ragainės (Nemano) 2-oje vidurinėje mokykloje

Šioje mokykloje lietuvių kalbos mokosi daugiau kaip šimtas vaikų. Pagal iš anksto parašytą scenarijų šventei ruošėsi visi, paruošiamieji darbai vyko visą priešvėlykinę savaitę. Mokiniai piešė, margino popierinius kiaušinius, paukščiukus, gėlytes ir jais puošė didelę vėlykinę puokštę. Mokytojai nupirko kiaušinių, juos išvirė mokyklos valgykloje, o fakultatyvo moksleiviai juos margino lipdukais, flomasteriais.

Šventės dieną mokytojai papasakojo mokiniams apie Vėlykų šventės prasmę, vėlykinį stalą, kiaušinių marginimą. Nuo seno žmonės kiaušinių siejo su gamtos prisikėlimu, gimimu. Tai gyvybės, atsinaujinimo ir kasmet pasikartojančio pavasario simbolis. Kad kiaušinis įgautų didesnę atgamtinę galią, jis buvo dažomas. Lietuvoje kiaušiniai buvo dažomi dar prieš krikščionybės įvedimą. Mokytojai supažindino su spalvų reikšme dažant kiaušinius, margučių raštų įvairovę, jų dovanojimu, dažu ir ridenimu.

Mokiniai piešė vėlykine tematika, surengta piešinių paroda. Gražiausių piešinių autoriams, aktyviausiems šventės dalyviams įteikti prizai. Lietuvių kalbos kabinete apie Vėlykas paruoštas nuotraukų stendas „Vėlykos 2009“.

Kokia gi šventė be dovanų? Mokiniai gavo margučių, šokoladinių kiaušinių „Kinder“, kalendorių, žaislinių mašinėlių. Už gražią lietuvišką

šventę mokiniai ir mokytojai nuoširdžiai dėkoja Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vyriausybės, Karaliaučiaus krašto Lietuvių Bendruomenės pirmininkui Sigitui Šamborskiui.

Lenkvičių (Lunino) pagrindinėje mokykloje

Lietuvių kalbą šioje mokykloje dėsto mokytoja Aldona Bursteikienė. Fakultatyvo moksleiviai piešė vėlykine tematika piešinius, sveikinimus, surengta jų parodėlė. Šventės dieną mokiniai deklamavo eilėraščius, žaidė liaudies žaidimus, rideno atsineštus margučius. Kiekvienas moksleivis gavo po šokoladinį „Kinder“, lietuviškų saldainių „Zuikis puikis“, stalą puošė vėlykinės puokštės.

Už tai, kad šventė buvo įdomi ir mokiniai gavo dovanų, mokytoja ir moksleiviai dėkoja Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje ir lietuvių bendruomenės pirmininkui, atvežsiam kišeninių ir „Mokinio kalendorių“, mašinėlių, kramtomos gumos „Orbit“.

Būdvičių (Malomožaisko) pagrindinėje mokykloje

Mokyklos bendruomenę Šv. Vėlykų proga pasveikino Tauragės savivaldybės mero patarėjas Sigitas Kancevičius. Margučius numargino Ignalinos vidurinės mokyklos moksleivės Eva ir Rasa. Kiekvienam moksleiviui vėlykinius sveikinimus perdavė Tauragės rajono Batakių vidurinės mokyklos mokytoja Sabina Laurinavičienė. Šventinį stalą ruošė valgyklos darbuotoja Angelė Vaičekauskaitė ir mokinių mamytės. Mokiniai piešė ir rašė vėlykinius sveikinimus. Visiems patiko ridenti margučius. Šventėje dalyvavo buvęs šios mokyklos moksleivis Stasys Grikšas, besimokantis Vilniaus vidurinėje mokykloje „Lietuvių namai“.

Kraupiško (Uljanovo) vidurinėje mokykloje

Šventei mokiniai ruošėsi iš anksto: piešė piešinius, ir vėlykinius atvirukus, lipdė iš plastelino įvairius dar-



Mokytoja Liucija Glinskienė su savo klasės mokiniais.

belius. Lietuvių kalbos kabinete paruošta vėlykinė paroda, surengta mokinių darbėlių ir piešinių parodėlė. Šventė vyko papuoštoje mokyklos valgykloje, pas moksleivius atėjo Vėlykė, atnešė pilną pintinėlę margučių.

Kraupiško lietuviukus sveikino Moksleivių kūrybos centro, Tauragės pagyvenusių žmonių klubas „Subuvmimas“. Klubo nariai perdavė įvairia technika margintų margučių: skutinėlių, raižytų, išmargintų vašku. Kiekvienam moksleiviui tauragiškiai

užrašė po vėlykinį sveikinimą, perdavė lietuviškų saldainių ir mandarinų. Fakultatyvo nariai deklamavo eilėraščius, žaidė žaidimus, klausėsi pasakojimo apie Vėlykų šventes, tradicijas.

Už tai, kad galėjome švęsti lietuviškas Vėlykas dėkojame Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje, Tauragės klubui „Subuvmimas“ ir Karaliaučiaus krašto Lietuvių Bendruomenės pirmininkui Sigitui Šamborskiui.



Mokytoja Vida Martišauskienė su savo klasės mokiniais.

E. Bukontienės ir Jono Glinskio nuotraukos

SKELBIMAI • SKELBIMAI • SKELBIMAI

ĮVAIRŪS

* **Moteris**, gyvenanti Chicago Ridge, ieško darbo su grįžimu namo tik šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **60 m. moteris** ieško darbo lietuvių šeimoje. Turi rekomendacijas, nevaliuoja, minimali anglų kalba. Tel. 630-552-4169.

* **21 m. studentas** ieško bet kokio darbo su kompiuteriais, gali dirbti statybose. Tel. 630-670-6570.

* **Ieškau darbo** prižiūrėti vaikus, globoti senelius ar kitokio darbo. Būtų šaunu, kad galėčiau kartu atsivesti savo dukrytę. Tel. 708-945-0005.

* **41 m. moteris** ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu kartu. Buitinė anglų kalba, rekomendacijos, vairuoja. Tel. 708-974-9167.

STASYS CONSTRUCTION

Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą. S. Benetis, tel. 630-241-1912

„Drauge“ galima
įsigyti puošnius
vestuvinius pakvietimus.
Tel. 773-585-9500



Va, kokie gražūs mūsų margučiai.

Prano Domšaičio sugrįžimai iš toli ir seniai

VITA MORKŪNIENĖ
Bernardinai.lt

Šiaulių „Aušros“ muziejaus Ch. Frenkelio viloje iki birželio vidurio veiks paroda „Pranas Domšaitis (1880–1965). Tapyba“ iš Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerijos Klaipėdoje rinkinių. Dviejose muziejaus salėse išdėstyta kolekcija pristato ankstyvąjį ir vėlyvąjį jo kūrybos periodus, kuriuos skiria didžiulės metų atkarpos, o vienija ryškios lietuviškumo apraiškos.

Paroda neturi konkretaus pavadinimo. Tačiau ją, kaip ir visus kitus Lietuvoje rengiamus P. Domšaičio kūrybos pristatymus, galėtume vadinti vienodai – „Sugrįžimai“.

„Mano tapybos esmė yra magiškas realybės atsivėrimas, savybė, paveldėta iš tolimosios baltiškiosios Tėvynės“, – kadaise sakė P. Domšaitis.

Kūrybinis palikimas – Lietuvoje

Grįžtant prie jos – tai unikali pažintis su pasaulyje seniai pripažinto ir įvertinto žmogaus kūryba, kuri ilgai buvo nepažinta ir svetima jo tėvynėje, į kurią senatvėje svajoto sugrįžti, ir kam nebuvo lemta nutikti. Tik visai neseniai, palankiai susiklosčius daugeliui aplinkybių, P. Domšaičio kūryba tapo neatsiejama Lietuvos kultūros dalimi.

Šiandien galime džiaugtis ir didžiuliu, kad didžioji menininko kūrybinio palikimo dalis saugoma Lietuvoje. Lietuvai šią dovaną įteikė Lietuvos Fondas Čikagoje. Suprasdamas P. Domšaičio kūrybos vertę ir unikalumą, Fondas nutarė išsaugoti jo kūrybos palikimą ir 1980–1981 metais iš dailininko našlės nupirko per 800 kūrinių, kuriuos skyrė nepriklausomai Lietuvai, neabejodamas, kad toks laikas būtinais ateis. 1989 metų vasarą Lietuvą pasiekė pirmieji 530 kūrinių.

Pirmoji paroda surengta Vilniaus dailės muziejuje, po to darbai perkelti į Klaipėdos paveikslų galeriją, kuriai 2004 metais suteiktas P. Domšaičio vardas. Įvertinęs, kaip rūpestingai ir pagarbiai Lietuvoje elgiamasi su P.

Domšaičio palikimu, 2006 metais Fondas perdavė dar 135 paveikslus.

Manoma, kad iš viso dailininkas yra sukūręs per 900 paveikslų. Jų yra Vokietijos ir Pietų Afrikos muziejuose, Australijos ir Amerikos žemynuose, galerijose ir privačiose kolekcijose, jie yra paklausūs pasauliniuose meno aukcionuose.



Ši P. Domšaičio paveikslą Lietuvių Fondas 2007 m. padovanojo Balzeko lietuvių kultūros muziejui.

Tokios didelės kolekcijos sugrįžimas reikšmingas visai Lietuvos kultūrai. Meno istorijoje tokių atvejų nėra labai daug.

Kelyje

Jeigu kas nors kada nors parašytų P. Domšaičio biografinį romaną, veikiausiai pavadintų jį „Kelyje“. Romanas būtų kupinas ieškojimų, atradimų ir praradimų, kūrybos džiaugsmo ir paniekinto kūrėjo skausmo, jame būtų aistros, vilties ir tikėjimo, jame būtų aprašytas žmogaus atsparumas, stebimasi kūrybiniu ilgaamžiskumu. P. Domšaitis mirė sulaukęs 85-erių Keiptaune, Pietų Afrikos Respublikoje. Jo amžininkai, o dabar ir kūrybos tyrinėtojai su nuostaba teigia, kad paskutiniai penkiolika jo gyvenimo metų buvo bene sėkmingiausi, rezultatyviausi ir brandžiausi per visą kūrybinį kelią. Seno žmogaus ženklai juose nėra kvapo – tik kūrybos polėkis, savitas žvilgsnis, gili ir aiški

mintis, tobula kompozicija. Tuo metu buvo sukurtos ypač giles, prasmingos kompozicijos religiniais motyvais, o biblinė „Bėgimo į Egiptą“ tema – viso jo gyvenimo ir kūrybos leitmotyvu. Toje knygoje, be abejonės, būtų išvardyti ir jo vaikystės, jaunystės takeliai, varginantys emigranto keliai, tūkstančiai kilometrų,



P. Domšaičio paveikslas iš Lietuvių dailės muziejaus Lemonte rinkinio

keliaujant po pasaulį, milžiniškas atstumas, fiziškai skyręs jį nuo „tolimosios baltiškiosios tėvynės“.

Yra išlikę liudijimų, kad paskutinę savo gyvenimo dieną P. Domšaitis ištarė žodžius: „Aš visada esu kelyje“, lyg apibendrinamas visą savo gyvenimą. Taip pavadintas ir vienas iš paskutinių jo kūrinių.

Vingiai

P. Domšaitį suformavo ir išugdė vokiečių ir lietuvių kultūros. Vokiečio ir lietuvių šeimoje Mažojoje Lietuvoje gimęs ir augęs P. Domšaitis iki 27-erių dirbo savo tėvų ūkyje, kurį drauge su nedidele ūžeiga turėjo perimti kaip vyriausias sūnus. Jo gabumai dailiui buvo akivaizdūs nuo mažens jis piešė, tapė, drožė, tačiau tam galėjo skirti tik laisvalaikį. Susitikimas 1907 metais su žymiu vokiečių dailininku Maksu Lybermanu buvo lemtingas. Jis įtikino tėvą meniniais sūnaus gabumais ir davė rekomendaciją į Karaliaučiaus meno akademiją. Vėliau P. Domšaitis tobulinosi Berlyne, Osle bendravo su Edvardu Munku, o 1914–1918 metais lankėsi Nidos menininkų kolonijoje. Pripažinimo Vokietijoje P. Domšaitis sulaukė 1919 metais, surengęs pirmąsias individualias parodas Berlyne ir Breslau (dab. Vroclavas, Lenkija). Gyvenimas ėjo į priekį – ateitis atrodė viltinga.

1933 metais Vokietijoje į valdžią atėję naciai nepripažino modernaus meno (ekspresionizmo, kubizmo, futurizmo), uždraudė dailininkams rengti parodas, jų kūrinius išmetė iš galerijų. Į juodusius sąrašus patekusiems dailininkams netgi buvo draudžiama parduoti dailės priemones. P. Domšaitis pateko tarp draudžiamųjų – „degeneratų“.

1937 metais Miunchene buvo surengta konfiskuotų kūrinių kilnojamoji paroda „Išsigimęs menas“. Joje buvo ir P. Domšaičio kūrinių. Menininkas skaudžiai išgyveno šį laikotarpį. Ilgam apsigyveno Austrijoje. Čia susitiko ir bendravo su Telesforu Valiumi, Pauliumi Augiu ir kitais Lietuvos dailininkais, pabėgusiais iš Lietuvos nuo sovietų. Kartu su lietuviams dalyvavo emigrantų parodose, pirmą kartą atstovaudamas lietuvių dailiui. Nuo 1949-ųjų su žmona apsigyveno Pietų Afrikoje. Keiptaune prabėgo patys ramiausi ir kūrybingiausi metai.

Tautybės ir pilietybės lietuvis

„Aš, Pranas Domšaitis, tautybės ir pilietybės lietuvis...“ Taip prasideda 1947 metais rašytas jo gyvenimo aprašymas. „...Lietuvybę pilietybę gavau tapus Lietuvai nepriklausomu kraštu. Pirmieji mano tapybos darbai buvo pašvęsti tėvynės vaizdams kurti.“ Kai rašė šiuos žodžius, jam buvo 67-eri.

Lietuvišką pasą jis gavo 1923 metais Kaune. Ir nuo to laiko beveik visus darbus pasirašydavo lietuviškai. Toks buvo vidinis poreikis, su motinos krauju gautas lietuviybės jausmas, kurio neprarado nei blaškomas XX amžiaus karų ir suiručijų, nei varginamas klajonių po pasaulį, nei gyvenimo saulėlydį pasitikdamas toli nuo Lietuvos, Keiptaune, kur atgulė amžino poilsio. Visą gyvenimą P. Domšaitis nepamiršo gimtinės, jos vaizdai įkvėpė daugelį jo paveikslų. Dailėtyrininkų teigimu, jo kūriniuose susilydė Europos moderniosios dailės patirtis, lietuvių liaudies pasaulėjauta, egzistenciniai apmąstymai, Afrikos menas.

Jo gyvenimiškoji pozicija, ištikimybė gimtajam kraštui ir tėvų kraujui gražiai ir prasmingai praturtina jo paties gyvenimo paveikslą.

(Straipsnis spausdinamas sutrumpintas)

P. S. P. Domšaičio kūrinių kartais pasirodo meno aukcionuose. Juos čia parduoda įvairių kraštų komercinės galerijos. „Artprice“, didžiausios internetinės pasaulio meno rinkos informacinės svetainės, duomenimis, 1991–2004 m. aukcionuose pasirodė šešiasdešimt aštuoni P. Domšaičio kūrinių, iš jų šešiasdešimt trys tapybos darbai, keturios pastelės, vienas piešinys rašalu. Aukcionuose pateikti P. Domšaičio kūrinių atspindi svarbiausias jo temas: peizažai, naturmortai, afrikietiško gyvenimo scenos, kompozicijos religine tema.

Atidarant „Draugo“ šimtmečiui skirtą parodą Vytautas Vepštas atnešė internetinės svetainės nytimes.com/09 p. 28 kopiją, kurioje skelbiamas aukcionas. Skelbime įdėta parduodamo P. Domšaičio paveikslų reprodukcija.

L.A.



Europos savaitė 2009 JAV

JAV vyks Europos Sąjungos atvirų namų (open House) diena ir Europos savaitė 2009. Šeštadienį, gegužės 9 dieną, nuo 10 val. r. iki 4 val. p.p. visų Europos šalių ambasadų Washington, DC durys bus atviros lankytojams. Lankytojai galės susipažinti su Europos šalių kultūra, verslu, turizmu.

Europos Sąjungos atvirų namų savaitės dienomis visoje Amerikoje vyks Europos šalių atlikėjų koncertai, parodos, renginiai.

Gegužės 9 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje, 2622 16th Street NW, Washington DC 20009, lankytojai galės susipažinti su atnaujinta LR ambasada, čia veiks Mariaus Jovaišos paroda „Neregėta Lietuva“. Taip pat lankytojai galės susipažinti su Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio (1009-2009) ir „Vilnius-Europos kultūros sostinė 2009“ renginiais.

Daugiau apie Europos savaitę JAV galite sužinoti apsilankę internetinėje svetainėje www.europe-in-dc.com

LR ambasados Washington, DC info

Antanas Polikaitis, gyvenantis **Westlake Village, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaugojo 50 dol. auką laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

SKAUTYBĖS KELIAS

Dar viena sesė išėjo

Š. m. kovo 26 d. mirė Žemaitijos dukra, sesė Irena Rūta (Lelionytė) Kuželienė. Sesė Irena daugelį metų praleido Rako stovykloje, eidama gailėstingosios seselės pareigas: tvarstė skautukų žaizdeles, guodė

nusiminusius, šluostė ašarėles. Labai mylėjo jaunimą, buvo linksmo ir smaugaus būdo. Jos pasigės šeima, jos pasigės draugai.

Ilsėkis, sese Irena!

Vida Račiūnienė



Prie Rako stovyklos ambulatorijos 1978 m. (iš k.): sesė Irena Grigaitienė, s. Romas Račiūnas, sesė Irena Kuželienė, dr. Algis Gleveckas.

V. Adamkus priėmė Lietuvos skautijos ir Pasaulinės skautų organizacijos fondo atstovus

Balandžio 29 d., trečiadienį, Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus priėmė Lietuvos skautijos ir Pasaulinės skautų organizacijos (World organization of the scout movement) fondo atstovus.

Lietuvos skautijos atstovai padėjo Adamkui už skautų judėjimo palaikymą ir globą mūsų šalyje ir įteikė raštišką padėką bei skautų simbolių – Vyčio lazda. Lietuvos skautai pakvietė valstybės vadovą prisidėti prie Skautų draugų organizacijos (Friends of scouts). Ši organizacija, siekianti aktyvesnės veiklos Rytų ir

Vidurio Europoje, šiuo metu ypatingą dėmesį skiria Baltijos šalims. Prie skautų draugų kviečiami prisidėti pirmieji valstybės asmenys, kad savo asmeniniu pavyzdžiu paskatintų skautų draugų gretų augimą kiekvienoje šalyje.

Lietuvos skautija yra didžiausia skautus vienijanti organizacija mūsų šalyje. Joje veikia daugiau kaip 2,500 skautų visose Lietuvos apskrityse. Lietuvos skautija yra pripažinta pasaulinio skautų judėjimo narė.

Prezidentas.lt



LR Prezidentas Valdas Adamkus priėmė Lietuvos skautijos ir Pasaulinės skautų organizacijos fondo atstovus.

Margumynai

M. Rostropovič festivalyje dalyvaus ir Lietuvos muzikantas

Žymaus violončelininko Mstislav Rostropovič duktė Olga Rostropovič rugsėjo mėnesį Maskvoje surengs meistriskumo pamokų festivalį „Rostropovičiada“.

Duodama interviu, skirtame antrosiomis muzikanto mirties metinėms, ji pasakė, kad festivalyje jau

sutiko dalyvauti Jurijus Bašmetas, Bella Davydovič ir Lietuvos violončelininkas Davidas Geringas.

Festivalis pavadintas poeto Andrej Voznesenskij eilėrašcio eilute – „sugrok mums, Ropstropovičiaū, rostropovičiada!“.

Balsas.lt

K. Almeno kelionės po Afriką atsiminimai

Gegužės 4 dieną Vilniaus mokytojų namų svetainėje įvyko Kazio Almeno knygos „Motociklu per Afriką“ („Versus aureus“ leidykla) pristatymas.

„Motociklu per Afriką“ – tai pasakojimas apie egzotišką 1968 metų kelionę per Afriką mažu motocikliu-

ku. Knygoje traukia ne tik nuotykių, unikalios nuotraukos, bet ir laiko tėkmė, kuriai „nepavaldi kultūros paminklų, gamtos didybė, žmonių santykiai ir papročiai, fiziniams randa išpausti tamsiuose veiduose.“

„Versus aureus“ leidyklos info

Buvusiam Vyriausiam Skautininkui, ilgamečiui Lietuviškosios Skautybės fondo pirmininkui

A † A

v.s. fil. PETRUI MOLIUI

išėjus į Amžinuosius Namus, reiškiamo gilią užuojautą dukterims RIMAI ir DANUTEI, jų šeimoms bei kitiems artimiesiems, liūdėdami kartu.

Lietuviškosios Skautybės fondo valdyba:

v.s. fil. Romas Jakubauskas

v.s. fil. Danutė Marcinkevičiūtė

p.s. Romas Juozelskis

v.s. Bronė Banatienė

v.s. Bronius Naras

s. fil. Julius Špakevičius

A † A

JANINAI JUKNEVIČIENEI
VAIČAITYTEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo sūnui SVAJŪNUI su žmona BEVERLY, anūkei JOYCE su vyru, anūku PETER.

Montessori draugija ir
Montessori auklėtojos

Margumynai

Osle pristatoma monografija apie Munchą ir Čiurlionį

Lietuvos ambasados Osle pastate, kino salėje įvyks du menotyros daktarės, docentės Laimos Marijos Petrusevičiūtės Sjur knygos „Melancholija ir Saulė: Munchas ir Čiurlionis“ („Mintis“, 2008) pristatymai, kurių vienas yra skirtas norvegų publikai – meno organizacijų atstovams ir meno mylėtojams, o kitas – Norvegijos lietuviams.

Pasak habil. daktaro, filosofijos profesoriaus Antano Andrijausko, parašiusio šiai knygai išsamią įžangą, ši lyginamoji studija yra naujas gaivus įnašas į tą mūsų čiurlionistikos sritį, kuri iki šiol likdavo šešėlyje. Ji pasižymi minties aiškumu, tyrinėjamos medžiagos įvaldymu, sėkmingu problemų pristatymu ir kvalifikuotai atlikta analize. Kita vertus, Petrusevičiūtė pirmą kartą plačiau įveda Čiurlionio kūrybą į kitus neabejotinai svarbius platesniam pripažinimui kontekstus ir parodo jo kūrybos svarbą XIX ir XX a. sandūros meno procesuose. Knyga padeda geriau Čiurlionį ir Munchą įpiešti į Vakarus

modernėjančios dailės raidos procesus ir suvokti šių nepakankamai įvertintų menininkų kūrybos gelmines prasmes.

L. Petrusevičiūtė studijavo meno istoriją ir teoriją Vilniaus dailės akademijoje. Dirbo MA istorijos institute Menotyros skyriuje ir yra „XX a. lietuvių dailės istorijos“ I – III tomų bendraautorė. Penkerius metus redagavo „Kultūros barų“ žurnalo dailės skyrių ir daug metų dėstė Vilniaus dailės akademijoje. 1994 m. apgintos daktaro disertacijos tema: „XX a. I pusės Lietuvos tapyba ir modernizmas“. Ji yra parašiusi ir paskelbusi daug tekstų dailės istorijos, teorijos ir kritikos klausimais, skaičiusi pranešimus įvairiose mokslinėse konferencijose, yra parodų kuratorė, aktyvi dailės propaguotoja Lietuvoje ir užsienyje. Šiuo metu jau keturioliki metai dėsto dailės istoriją ir teoriją Askerio meno koledže ir Norvegijos valstybinėje muzikos akademijoje Osle.

Kultūros ministerijos info

Lietuvos tekstilininkė – tarptautinėje parodoje Berlyne

Balandžio 29 d. Berlyne, Berlyno galerijų savaitgalio išvakarėse, galerijoje „Kunstraum Richard Sorge“ atidaryta tarptautinė paroda „Siūlas ir adata – tėvynė, liaudies menas ir parodija“ (Strich & Faden – Heimat, Volkskunst und Travestie), kurioje šalia menininkų iš Vokietijos, Estijos, Danijos, Olandijos ir Amerikos dalyvavo ir Severijos Inčiriauskaitės-Kriaunevičienės darbai.

Paroda yra tęstinis šios galerijos jau kelintus metus vykdomas projektas, kuriuo atskleidžiama komiškoji, parodijuojančioji tradicinių namų amatų pusė. Vokiškai posakis „nach Strich und Faden“ reiškia ir preciziškai, gerai valdant amatą atliktą rankų darbą. Šiuolaikinėje kalboje posakis įgijo apgaulės, farso ir išmoningai pateikto triuko atspalvį.

Kultūros ministerijos info

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Kviečiame apsilankyti vaikų darželyje „Spindulėlis“** gegužės 7 d. (ketvirtadienį) ir 8 d. (penktadienį) organizuojamos Atvirų durų dienos. Nuo 10 val. r. iki 12 val. p. p. galėsite susipažinti su darželio vaikų veikla, apžiūrėti vaikų darbelius, užsiregistruoti naujiems mokslo metams. Tęsiasi registracija į paruošiamąją klasę (Kindergarten) 2009 – 2010 m. m. Lietuviškai kalbantys vaikai ruošiami sklandžiam perėjimui mokytis angliškai pirmoje klasėje. Iš anksto susitarus galite mus aplankyti gegužės mėnesį penktadieniais. Laukiame. Mūsų adresas: 9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453. Tel.: pasiteiravimui: 708-422-1433.



Neseniai „Spindulėlis“ šventė savo penketį. **Laimos Apanavičienės** nuotr.

◆**Europos ir pasaulio sportinių šokių ansamblių čempionė „Žuvėdra“** atvyksta į Čikagą. Koncertas įvyks gegužės 9 d., šeštadienį, 4 val.

p. p. Morton gimnazijos auditorijoje, 2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL. Bilietus galima įsigyti: „Lietuvėleje“; „Smilgoje“; „Two Rivers Event Center“; „Eurus Deli“; „Kalinka“. Daugiau informacijos tel.: 630-620-9904.

◆**Rinkimai į JAV LB XIX Tarybą** Brighton Park vyks gegužės 10–17 dienomis nuo 9 val. r. iki 12 val. p. p. Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos Mozerio salėje, 4420 S. Fairfield. Norinčius balsuoti paštu, prašom skambinti rinkimų komisijos pirmininkei Saloméjai Daulienei tel.: 773-847-4855. Brighton Park komisijos nariai budės ir Jaunimo centre. Ten rinkimai vyks gegužės 9–10 ir 16–17 dienomis. Šeštadieniais budėsime mokykloje nuo 8:30 val. r. iki 10 val. r. ir nuo 12 val. p. p. iki 1:30 val. p. p. Sekmadieniais – nuo 9:30 val. r. iki 1 val. p. p. kavinėje. Jaunimo centro adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago. Brighton Park apylinkėje į XIX Tarybą kandidatuoja Algimantas Barniškis ir Ernestas Lukoševičius, Vilija Vakarytė.

◆**Amerikos lietuvių katalikių moterų 20-os kuopos metinis susirinkimas** vyks gegužės 10 d. po 10 val. r. lietuviškų šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos Mozerio salėje. Narių dalyvavimas būtinas. Bus kavutė.

◆**Dainininko Vytauto Šiškausko koncertas** bus sekmadienį, gegužės 31 d., 12:30 val. p. p. (po 11 val. r. šv. Mišių) Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Į nuotaikingą labdaros koncerto valandėlę visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

Kviečiame į susitikimą su dailininke

Penktadienį, gegužės 15 d., 7 val. vakaro Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, vyks susitikimas su dailininke Marcia Wegman.

Dailininkė 2007 m. dalyvavo Heifer tarptautinės programos surengtoje kelionėje į Lietuvą ir Latviją. Heifer programa organizuoja keliones, kad besidomintys rėmėjai galėtų išitikinti, kad ši organizacija padeda neturtingiems žmonėms – dovanoja jiems gyvulius. Dailininkė Marcia kelionės metu daug fotografavo, o Iowa studijoje ji sukūrė 20 pastelės darbų. Ji tikisi, kad jos kūriniai prisidės prie Heifer tarptautinės organizacijos populiarinimo. Marcia Wegman jau rodė šiuos darbus Iowa miesto galeri-

joje ir skaitė keletą paskaitų.

M. Wegman yra žymi Iowa peizažų autorė. Ji kilusi iš Columbus, Ohio. Iowa universitete dailininkė studijavo grafiką. Po nuosavos antikinės parduotuvės uždarymo Marcia visą laiką skiria menui.

Parodoje šalia Lietuvai ir Latvijai skirtų darbų bus keletas Iowa peizažų. Įėjimas nemokamas. Paroda veiks iki gegužės 29 d. Muziejus atidarytas kasdien nuo 10 val. r. iki 4 val. p. p.

Telefonas pasiteiravimui: 773-582-6500. Muziejaus internetinė svetainė: www.balzekasmuseum.org

This project is partially supported by Grants from the Illinois Arts Council, City Arts Program 3 City of Chicago Department of Cultural Affairs, the ECPC.

Rita Janz



Marcia Wegman paroda Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. **Ritos Janz** nuotr.



Lewis universiteto (Romeoville, IL) College of Education fakulteto penkios narės šią vasarą vyksta į Lietuvą dėstyti A.P.P.L.E. kursuose. Š. m. balandžio 17 d. jos susitiko Ritonės Rudaitienės namuose, aptarė rūpimus klausimus ir aplankė Pasaulio lietuvių centrą, Lemont, IL.

Nuotraukoje iš kairės: dr. Suzanne O'Brian, dr. Barbara Mackey, dr. Deborah Augsburg, dr. Pamella Jessee, Ritonė Rudaitienė, dr. Dorene Huvaere.

Teodoro Rudaičio nuotr.

IEŠKO GIMINIŲ ...

Dantų gydytoja iš Vilniaus Irena Gražienė ieško savo pusseserės Lilijos Strėlytės-Dvarionienės, kuri gyvena Kanadoje, vėliau persikėlė į JAV, gyvena galbūt Čikagoje.

Lilijos mama Julija Strėlienė buvo mano tėtės Jono Rimkevičiaus sesuo. Jonas Rimkevičius mirė 1986 metais Kaune.

Rimkevičių šeima kilusi iš Alytaus rajono Barkuniškių km. Lilijos mama Julija buvo viena iš 5 vaikų – šeimoje buvo 2 sūnūs: Juozas ir Jonas; ir 3 dukros Julija, Ona ir Karo-

lina.

Gal atsiliptų Lilija Dvarionienė. Skambinti Irenai: tel. 011-370-5265-2125 arba 011-370-676-11022

* * *

Pažinojusius ar pažįstančius Elytę Šlyterytę, Antaną Šlyterį ir Adelę Alijauskaitę-Xoss, malonėkite pasiskambinti tel.: 708-430-1934 arba parašyti adresu: 6145 W. 79th Place, Burbank, IL 60459. Būsiu labai dėkingas.

Antanas Tuskenis



Smagu buvo jausti šventinę velykinę dvasią Atvelykio vaisėse, kurios buvo suruoštos Lemonte. Nuotraukoje (iš kairės): Aldona Vaitienė, Marija Remienė, Ramojus Vaitys, Hedvina Dainienė ir Nijolė Nausėdienė. **N. Nausėdienės** albumo nuotr.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com



Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS

Vairavimo ir Kriminalinių Teisių
Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba
877-496-3527
Valandos pagal susitarimą

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road.** **Tel. (773) 847-7747.**